

Forslag til lov om ændring af lov om luftfart. (Promillegrænse og ændring vedrørende Eurocontrolkonvention). (Lovforslag nr. L 59).

Arbejdsministeren (Jytte Andersen) har meddelt mig, at hun ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om seniorydelse. (Fleksjob m.v.). (Lovforslag nr. L 60).

Medlemmer af Folketinget Pia Kjærsgaard (DF), Kristian Thulesen Dahl (DF), Ole Donner (DF) og Poul Nødgaard (DF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om afholdelse af vejledende folkeafstemning om Danmarks omdannelse til et multietnisk samfund. (Lovforslag nr. L 58).

Medlemmer af Folketinget Aage Frandsen (SF), Jes Lunde (SF) og Villy Søvnald (SF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om en arbejdsmarkeds- og seniorpolitik for mennesker over 50 år. (Beslutningsforslag nr. B 52).

Medlemmer af Folketinget Eva Møller (KF), Pernille Sams (KF), Christian O. Aagaard (KF), Peter Hansen-Nord (V), Knud Enggaard (V) og Hans Christian Schmidt (V) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om regelforenklign gennem afvikling af det tvungne energisyn for små ejendomme, herunder parcelhuse og ejerlejligheder, ved salg. (Beslutningsforslag nr. B 53).

Medlemmer af Folketinget Steen Gade (SF), Margrete Auken (SF), Jes Lunde (SF), Anni Svanholt (SF) og Kristen Touborg (SF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om naturgenopretning og næringsstoffjernelse. (Beslutningsforslag nr. B 54).

Medlemmer af Folketinget Birthe Rønn Hornbech (V), Inge Dahl-Sørensen (V), Bertel Haar-

der (V), Erling Oxdam (V), Ulla Tørnæs (V), Helge Adam Møller (KF), Bendt Bendtsen (KF), Brian Mikkelsen (KF), Gitte Seeberg (KF) og John Vinther (KF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om en ny udlændingepolitik. (Beslutningsforslag nr. B 55).

Retsudvalget har afgivet:

Betænkning og indstilling vedrørende Folketingets Ombudsmands beretning for året 1996. (Beslutningsforslag nr. B 56).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Forespørgsel nr. F 5:

Forespørgsel til socialministeren:

»Hvilke oplysninger kan regeringen give om samfundets ældreforsorg, herunder hjemmehjælp, plejehjemspladser m.v.?«

Af Pia Kjærsgaard (DF), Kristian Thulesen Dahl (DF), Ole Donner (DF) og Poul Nødgaard (DF). (Forespørgslen anmeldt 8/10 97. Fremme af forespørgslen vedtaget 22/10 97).

Begrundelse

Pia Kjærsgaard (DF):

Når dagens post åbnes hos Dansk Folkeparti, er det fast, at der ligger breve fra ældre borgere, bekymrede pårørende og andre familiemedlemmer.

Fæles er en kritik af den offentlige hjemmehjælp, fortællinger om oplevelser på plejehjem, og mønsteret er tydeligt: Det offentlige lever ikke op til en ordentlig pleje og omsorg af vore ældre og svage. Så kort og bombastisk kan det siges.

Jeg er godt klar over, at efterfølgende vil socialministeren nok gå på talerstolen og give sit skønmaleri af, hvad denne regering har gjort for at forbedre forholdene for disse mennesker. Men allerede nu kan jeg godt sige: Det hænger ikke sammen. Regeringens politik har ikke sikret den nødvendige omsorg og pleje.

Det er ikke nok at udsende farvestrålende hæfter fra Socialministeriet, som man gjorde i februar måned i år under titlen: »Styring af fremtidens hjemmepleje«. Hæftet indeholdt en analyse, der på den ene side kom til det resultat, at hjemmeplejen fungerer, men på den anden side sagde, at der på en række områder er et udtalt behov for forbedringer.

Ordet fungerer er jo fint, men hvordan fungerer det med hjemmeplejen? Det er det, vi skal have frem, og ifølge utallige henvendelser, som jeg nævnte det i min indledning, fungerer det ikke for godt alt for mange steder.

Det har indtil for nylig været regeringens politik, at det kun er muligt at yde ældreomsorg fra offentlig side, men for kort tid siden udtalte statsministeren pludselig her i valgåret, at han da egentlig ikke havde så meget imod udliciteringer på dette område.

Igen kan man så spørge: Er disse statsministertanker andet end nye luftkasteller, eller vil Socialdemokratiet for alvor acceptere udliciteringer på området, og hvilke initiativer vil socialministeren tage i den anledning? Det er interessant at få socialministerens kommentarer til dette.

Besvarelse

Socialministeren (Karen Jespersen):

Jeg vil gerne begynde med at citere fra en forside fra Jyllands-Posten fra den 16. oktober i år, hvor overskriften lød: »Danmark er i top med hjælp til ældre«. I artiklen stod der bl.a.: »Danmarks ældre får langt mere pleje og har betydelig bedre boligforhold end pensionister i både Norge og Sverige. Det viser den hidtil mest omfattende undersøgelse af ældreomsorgen i Skandinavien.«

Det er ikke en subjektiv vurdering fra et regeringsmedlem, der er helt vild for at give et skønmaleri af dansk ældreomsorg. Det er et anerkendt norsk socialforskningsinstitut, der har lavet den sammenligning. Og det er vel at mærke Norge og Sverige, vi bliver sammenlignet med, lande, som man må gå ud fra er nogle af dem, der i øvrigt har en af de bedste former for ældreomsorg.

Det glædede mig at læse den vurdering, men det skal selvfølgelig ikke få mig til at hvile på nogen som helst laurbær, for det er jo fuldstændig rigtigt, at der er et serviceområde, der heder hjælp til ældre, som ikke på alle måder fun-

gerer et hundrede procent optimalt, og det er selvfølgelig vores opgave som politikere at sørge for, at det kommer til at fungere endnu bedre, end det allerede gør.

I undersøgelsen kunne man også læse, at vurderingen var, at en af grundene til, at dansk ældrepolitik fungerer godt, er, at der er en klart formuleret politik på området, som er blevet fastholdt over en årrække, og som har indebåret en stærk vilje til ændringer og moderniseringer.

Man kan sige, at den klart formulerede ældrepolitik går ud på, at alderdom ikke er nogen sygdom, og på at holde op med at se på de ældre som én stor masse, der kun har det til fælles, at de har problemer, og at de skal hjælpes. Man skal i stedet for se på de ældre som mennesker med mange ressourcer, som skal hjælpes til at leve et aktivt, selvstændigt liv, men samtidig selvfølgelig også som en gruppe af mennesker i samfundet, hvor der er relativt mange svagtstillede, der har brug for hjælp fra det offentlige.

Det er den politik, der blev knæsat med ældreboligloven i 1987. Man må sige, at der siden er sket utrolig meget på hele ældreområdet, hvor standarden og kapaciteten – altså både antallet af ydelser og kvaliteten af ydelserne – er blevet væsentlig forbedret.

Da Nyrupregeringen kom til i 1993, var det en målsætning, at man skulle gøre en særlig indsats for de svage ældre, og det kom bl.a. til udtryk i den nye lovgivning i 1995, hvor der blev lavet særlige regler, der skulle tilskynde kommunerne til at bygge plejeboliger og moderne plejehjem til de svagt stillede ældre. Det vil sige ældreboliger, hvor man samtidig fik den tryghed med personale døgnet rundt og anden form for hjælp og omsorg, som vi kender fra de traditionelle plejehjem.

Denne forbedring af loven ser ud til at have virket. I hvert fald er det sådan, at antallet af plejeboliger og moderne plejehjem er øget ganske mærkbart i de senere år. Fra 1993 til 1997 er antallet vokset fra 47.720 til 49.047 boliger, og hvis man ser på tilvæksten år for år, er den også klart højere i disse år, end den var, før Nyrupregeringen kom til, hvor der blev bygget betydelig færre plejehjemspladser om året, end det nu er tilfældet. Det er jo en soleklar forudsætning for, at vi kan komme presset på plejehjemmene til livs, sådan at man får en plejehjemsplads stort set uden ventetid, når man har brug for den.

Jeg kan også sige, at når det gælder den allersvageste gruppe, de senildemente, er der også sket virkelig meget i de senere år, ikke mindst når vi ser på boliger til de senildemente. Vi ved jo godt, at det er påkrævet med særlige former for boliger til de senildemente, for at de skal føle sig trygge og have optimale betingelser i hverdagen. Hvis man undersøger, hvad det er, kommunerne gør på dette område, kan vi se, at af den samlede tilvækst af ældreboliger er det omkring en tredjedel, der nu er boliger målrettet til senildemente, hvor det i dag kun er omkring 7 pct. af den samlede ældreboligmasse, der henvender sig direkte til de senildemente.

Men det er meget vigtigt, at vi ikke kun ser på antallet af boliger til de svagt stillede ældre, men at vi også ser på kvaliteten og indholdet, på, hvad det er for en pleje, de får på vores plejehjem og i vores plejeboliger. For at sikre den bedst mulige og ensartede kvalitet i plejeboligerne er der i den ny servicelov, der jo er en af de love, der erstatter bistandsloven, vedtaget et skærpet kommunalt tilsyn med de tilbud, som bl.a. de ældre får, og det er understreget, at det også gælder tilsyn med indholdet, altså ikke kun de fysiske rammer og økonomien, men også med kvaliteten af de tilbud, som de ældre får. Jeg forventer mig meget af, at de skærpede tilsynsbestemmelser også betyder et godt udgangspunkt for en diskussion om, hvad der er den rigtige pleje i de enkelte kommuner.

For at hjælpe kommunerne på vej har vi sat et projekt i gang under overskriften: Den gode pleje, hvor vi sammen med seks kommuner forsøger at få undersøgt, hvad det er for en pleje, som de ældre får i dag i dagens plejeboliger, og hvordan vi forbedrer den. Hvordan sikrer vi den optimale pleje i plejeboligerne og på plejehjemmene? Hvordan beskriver vi den, og hvordan tilpasses den de enkelte kommuners behov? Jeg tror, det kan blive et meget vigtigt redskab for de enkelte kommuner til at få en bedre pleje og hjælp på de enkelte plejehjem og i de enkelte plejeboliger.

I det hele taget er der også på forskellige områder gjort en stor indsats for de senildemente. Vi så i 1993, at der helt klart var et stigende antal senildemente alene af den grund, at der blev flere og flere ældre over 80 år, og her er andelen af senildemente højere end blandt andre ældre. Det er selvfølgelig ikke overraskende, men det stiller også skærpede krav til vores indsats for senildemente.

Vi kan se, at indsatsen er blevet bedre takket være en række initiativer. Noget af det, der er sat i værk, er for det første bedre oplysning om, hvad demens er. Det er dels en indsats for at blive bedre til at diagnosticere demens, sådan at mennesker får den rette hjælp, ud fra hvad de rent faktisk fejler. Der er mere information om demens, der er ved at blive lavet informationsnetværk om, hvad demens er, for at hjælpe dem, der arbejder med demente og pårørende til demente, sådan at de kan give den bedst mulige hjælp.

For 14 dage siden udkom en længe ventet håndbog om demens, som er skrevet af to mennesker med stor erfaring på demensområdet, og der har også været iværksat en meget intensiv videreuddannelse af det plejepersonale, der arbejder med demente, for at sikre, at de kender til de mennesker, de har med at gøre, og til deres særlige problemer.

Vi kan se, at denne indsats faktisk har været meget vigtig og har medvirket til, at indsatsen for de måske allersvageste ældre rundt omkring i landet er blevet bedre og mere målrettet med det resultat, at demente faktisk har en bedre tilværelse i dag, end de havde for få år siden.

Når vi snakker om boliger til de ældre, er det vigtigt også at huske på det store flertal af ældre, som ikke har specielle plejehov, men som har behov for en god bolig at være i. Det kan jo også forebygges, at de senere hen får brug for at komme på et plejehjem, og derfor er det brug for, at der også bliver bygget gode, velegnede ældreboliger til den store gruppe folkepensionister. Det er også et område, hvor der gøres en stor indsats ude omkring i kommunerne.

Regeringen har hjulpet til på den måde, at vi har gjort det billigere for kommunerne at bygge ældreboliger. På et tidspunkt var det faktisk dyrere at bygge ældreboliger end at bygge andre almennyttige boliger, men nu er det kommet på niveau, sådan at der ikke er nogen barriere for kommunerne mod at bygge ældreboliger.

Det ser også ud til at have hjulpet. Man kan se, at antallet af almindelige ældreboliger er blevet fordoblet siden 1993, og der er fortsat en meget høj aktivitet ude i kommunerne, når det gælder om at bygge ældreboliger. Der sker også det, at kvaliteten af de almindelige almennyttige boliger er sådan, at de i dag er langt mere egnede til ældre, end de har været før. Det vil sige, at man ikke bare kan se på antallet af

ældreboliger, man skal også se på, at en række nyopførte almennyttige boliger i dag er ældre- og handicapegnede.

Når jeg siger, at den formulerede ældrepolitik handler om at hjælpe ældre til at have et selvstændigt liv, hvor de er selvhjulpne, handler det jo bl.a. om den overskrift, der hedder længst muligt i eget hjem. Det var den overskrift, der var over ældreboligloven, der som sagt blev vedtaget i 1987, og hvor tanken er, at plejen så vidt muligt skal følge den ældre, og at de ældre ikke skal være tvunget til at flytte hen i en bestemt institution for at få den nødvendige pleje.

Jeg synes, det er en utrolig god og vigtig overskrift over vores ældrepolitik, som jeg også oplever en tilslutning til blandt det overvældende flertal af ældre i Danmark, men samtidig er det en opgave at sørge for, at det ikke er en politik, som så kører af sporet og betyder, at ældre får lov til at bo i eget hjem, selv om det ikke er noget egnet hjem, og selv om de har et behov for pleje, der ikke kan opfyldes i eget hjem. En af måderne at drage omsorg for, at politikken om længst muligt i eget hjem bliver praktiseret rigtigt, er selvfølgelig at sørge for, at der er plejeboliger nok.

En anden måde er at sørge for, at der er den tilstrækkelige hjælp i eget hjem, og der skal selvfølgelig en god hjemmehjælp til, men også en god døgnpleje. Vi kan se, at over de senere år er der sket en meget stærk vækst i antallet af kommuner, der har døgnpleje, sådan at det er tæt på at være alle kommuner, der i dag kan tilbyde døgnpleje.

Når vi ser på hjemmehjælpen, skal det være sådan, at man får den nødvendige hjælp, og det skal også være sådan, at den hjælp, man får, er til at regne med, at det er en stabil hjemmehjælp. De ældre skal også have rigtig og præcis information om, hvad det er for en hjælp, de har ret til, sådan at de hele tiden kan vurdere, om de så får den hjælp, de rent faktisk er blevet lovet.

Når man ser på en lang række af de undersøgelser, der er lavet om brugernes og befolkningens syn på hjemmehjælpen, er der gennemgående meget stor tilfredshed, når det gælder den personlige pleje, mens det varierer mere, når det gælder tilfredshed med rengøringen. Så vi kan se, at det er et af de områder, hvor der trænger til at blive gjort en indsats, når vi snakker om forbedring.

Når vi ser på de ressourcer, der er blevet brugt på hjemmehjælpen, er det sådan, at de har været stigende over de sidste 10-15 år. Der bliver brugt flere penge på hjemmehjælpen, også når man ser det i forhold til antallet af dem, der faktisk modtager hjemmehjælp. Men det er en forkert antagelse, hvis man tror, at bare det at give flere penge til et område, og det gælder måske mere end noget andet sted hjemmehjælpen, er ensbetydende med, at man får en god og tilfredsstillende ordning. Faktisk er der lavet flere analyser, der viser, at der ikke er nogen sammenhæng mellem brugernes tilfredshed og de penge, man bruger på hjemmehjælpen. Det siger jo noget om, at dér, hvor der virkelig er brug for en indsats, når vi snakker hjemmehjælp, er, at vi bliver bedre til at bruge de penge, der er på området, på en målrettet indsats over for de ældre, sådan at pengene bliver brugt rigtigt, og de får den hjælp, de har behov for, og de får en ensartet og stabil hjælp.

For at sikre det har vi atter i 1995 gennemført en række ændringer. Der er gennemført kravet om, at der skal træffes en skriftlig afgørelse, hver gang man får tildelt hjemmehjælp. Der er indført ældreråd og klageråd, og det, vi nu er i gang med, var det, som forespørgeren, fru Pia Kjærsgaard, nævnte, et styringsprojekt, som har vakt utrolig interesse i kommunerne, hvor vi forsøger sammen med en række kommuner at opstille nogle modeller for, hvordan vi udnytter de ressourcer, der er på området, bedre til gavn for de ældre. Jeg tror, at nogle af de initiativer faktisk kan være med til inden for de kommende år at fjerne nogle af de problemer, vi i dag kan se på hjemmehjælpsområdet.

Men det er også vigtigt, at vi gør en indsats for at forebygge, at de ældre får nogle af de problemer, der gør dem afhængige af offentlig hjælp, og for at sikre det indførte vi i 1995 også reglen om forebyggende hjemmebesøg. Det var så et initiativ, der nu er ved at blive udført i de forskellige kommuner, og som jeg også tror vi kan vente os meget af.

Jeg tror også, at det på andre områder er meget vigtigt at være opmærksom på mulighederne for at forebygge, og en af de vigtigste veje er måske at huske på de ressourcer, der er blandt de ældre selv, sådan som jeg også indledte med at sige. Ved at aktivere de ældre til både at gøre en indsats for sig selv og for andre ældre kan vi faktisk se, at de kan holde sig fri-ske og raske i mange flere år, end det ellers ville være tilfældet, og det kan måske hjælpe os med

fortsat at få den karakteristisk, at vi er det land, der ligger i top, når det gælder ældreomsorg. Det vil i hvert fald være min målsætning, når jeg arbejder for ældrepolitik.

Forhandling

Pia Kjærsgaard (DF):

Lad mig starte med at sige tak til socialministeren, og så må jeg sige, at jeg synes, det emne, vi diskuterer her i dag, faktisk er et af samfundets allerallervigtigste problemer. Jeg synes, at det, vi først og fremmest burde prioritere i Danmark, er vores ældreomsorg, og det er ærligt ment, hvad jeg står og siger her. Jeg synes, det er pinligt, at vi har den ene debat i Folketinget efter den anden, og at det alligevel ikke går sådan, som man kunne forvente det burde gå i et velfærdssamfund.

Det er jo ikke første gang, vi har haft debatten, det er formentlig heller ikke sidste, og jeg skal være den første til at erkende, at der er mange ældre i Danmark, der har det godt. Der er mange, der synes, det fungerer tilfredsstillende, men det, vi burde satse på og prioritere meget, meget højt, så det ikke alene blev til debatter i Folketingssalen, er, at der skal gøres noget. Vi skal ikke stå den ene gang efter den anden og erkende over for os selv, at det egentlig ikke fungerer så godt, som man kunne ønske.

Jeg hører også socialministeren sige her, at det ikke har så meget med penge at gøre. Det har nu en del med penge at gøre, vil jeg sige, men selvfølgelig har det også noget at gøre med, hvordan man administrerer de ressourcer, der gives. Men der må i hvert fald aldrig nogen sinde mangle økonomiske midler, når det gælder plejen af vore ældre og svage medborgere. Det skal stå helt fast, at sådan mener Dansk Folkeparti at et velfærdssamfund bør fungere.

Så gjorde ministeren meget ud af indsatsen over for de senildemente. Jeg tror også, der gøres en forstærket indsats, men igen må man jo sige, at der er en del, som det ikke fungerer over for. Det, jeg ikke forstår, når vi diskuterer ældrepolitik, er, at vi ved, at hvis vi lever længe nok, bliver vi ældre, gamle, også vi, der sidder her, og det er også lige så sikkert som amen i kirken, at vi alle mere eller mindre er i berøring med nogle, som er i systemet. Vi har alle sammen et familiemedlem tæt på eller lidt fjernere – og det er jeg helt sikker på at både ministre og

samtlige folketingsmedlemmer har – som er på plejehjem eller ikke kan få plejehjemsplads eller har en ældrebolig eller ikke kan få en ældrebolig eller bor i eget hjem og ikke har en optimalt fungerende hjemmehjælp. Det er et meget, meget vigtigt emne for os alle sammen, og jeg kan simpelt hen ikke forstå, at politikere ikke gør noget mere ud af noget, som berører os alle så utrolig meget i hverdagen.

Det er jo sådan, at Dansk Folkeparti tidligere på året har forsøgt at få svar fra ministeren på, hvilke omkostninger ældre på plejehjem eller i plejehjemslignende ældreboliger typisk selv afholder. Ministeren kan formentlig godt huske spørgsmålet og også svaret. Vi bad blot om de fem dyreste og de fem billigste, men vi fik ikke svar, da socialministeren ikke har nogen oversigt over sådan nogle ting. Det forstår jeg faktisk ikke rigtig, når vi gang på gang taler om, hvor højt vi skal prioritere denne opgave.

En ting er plejehjem, en anden ting er borgernes egne hjem. Hvem i alverden vil synes om at sidde i en eller anden snusket lejlighed, der kun holdes nødtørftigt rent? Det er jo der, problemet er. Hvorfor kan man ikke stille nøjagtig det samme krav til rengøring, som dengang man selv kunne? Det er uværdigt, at gamle mennesker i deres eget hjem ikke kan bo lige så rent og propert, som de gjorde, da de var yngre og selv kunne støvsuge, pudse, pudse vinduer, vaske, og hvad ved jeg. Det bør være sådan i et velfærdssamfund, at samfundet omgående og lynhurtigt træder til, når man ikke kan selv. Men sådan er det ikke – desværre.

Hvem vil finde sig i at skulle blive i eget hjem mod eget ønske og ikke være i stand til at klare sig selv? Det er der ikke nogen, der ønsker, men der er mange under de nuværende ordninger, der er tvunget til at finde sig i disse ting. Der er brug for en rigtig velfærdsmodel for vore ældre og svage, en model, der sætter disse borgeres velfærd i højsædet, så de ikke skal efterlades i boliger mod deres vilje, men i stedet kan påberåbe sig et retskrav på omsorg og plejehjemsplads.

Den næste debat, vi skal have her i dag, handler om garanti for en daginstitutionspads til børn. Det er da et udmærket emne at diskutere, men det er mindst om ikke mere vigtigt, at vi også tager hul på det her emne og siger, at vore ældre faktisk har krav på omsorg og en plejehjemsplads, når de ønsker det.

Ventelister er jo ikke et særsyn for hospitaler. De er beklageligvis også aktuelle for plejehjem,

selv om der nogle steder vil blive protesteret, for der er jo forskellige måder at afskaffe ventelister på.

Jeg håber meget, at debatten her i dag vil munde ud i, at man nu ikke bare går hjem og siger: Nå, det var den debat, og hvad kom der i øvrigt ud af det, og derfor vil jeg gerne på vegne af Dansk Folkeparti fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget konstaterer, at kvaliteten af de ældres hjemmehjælp og de ældres levevilkår som helhed i Danmark ikke er på et ordentligt niveau, og opfordrer derfor regeringen til – at sikre de ældre en omsorgsgaranti, der omfatter et retskrav på en behovsbestemt pleje og hjemmehjælp, også under hjemmehjælperens sygdom og ferie, samt sikre de ældre en plejehjemsplads inden for en måned efter at ansøgningen er indleveret.

(Forslag til vedtagelse nr. V 13).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Grete Schødt (S):

Når man nu har lyttet til fru Pia Kjærsgaard, kunne man jo nemt få den opfattelse, at det kun er Dansk Folkeparti, der ligesom har patent på at sige noget om en god ældrepleje. Jeg vil gerne sige, at det er vi alle sammen optaget af.

Socialdemokratiet har altid, altid prioriteret det her område meget højt, men fru Pia Kjærsgaard burde også være vidende om, at dette også er en prioritering ude i kommunerne. Og fru Pia Kjærsgaard har jo selv været ferieafløser i hjemmeplejen, så hun må som den første være bedst vidende om, hvordan man prioriterer ude i kommunerne.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Allerførst vil jeg godt tage afstand fra, at Dansk Folkeparti vil tage patent på det her. Det, jeg gjorde i min ordførertale, var faktisk at appellere til de øvrige partier om, at vi alle sammen – havde jeg nær sagt – tager patent på det her, for jeg synes, det er så vigtig en opgave også for folketingspolitikere.

Jo tak, jeg ved godt, hvordan man prioriterer ude i kommunerne, men dermed skal man da ikke sige, at denne debat er ligegyldig for folketingspolitikere. Det er også derfor, vi har en socialminister; det er også derfor, vi har en ordfører fra Socialdemokratiet og de øvrige partier. Selvfølgelig er det en meget, meget vigtig debat for hele Folketinget, og jeg vil ikke tage patent på noget som helst.

Jeg har et håb og et ønske om, at det samlede Folketing vil gøre noget og ikke bare snakke, men vil gøre noget virkelig alvorligt, så vores ældre også finder ud af, at vi lever i et velfærdssamfund.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg er glad for, at Dansk Folkeparti ikke skal tage patent på de ældres forhold.

Jeg står her med Dansk Folkepartis principprogram, og jeg tror altså, man skal læse nøje, hvilket projekt det er, Dansk Folkeparti er i gang med, også på ældreområdet.

Det, vi diskuterer i dag som et væsentligt grundlag – fru Pia Kjærsgaard var selv inde på det – er boligen. Derfor er det et relevant spørgsmål: Hvad vil Dansk Folkeparti på boligområdet? Man vil fjerne boligstøtten, skriver man i Dansk Folkepartis principprogram. Det vil ramme denne del af befolkningen tungere end nogen andre. Det er jo sådan, at af de 8 mia. kr., vi uddeler i boligstøtte, gives de 6 mia. kr. som bekendt til de gamle.

Jeg vil godt spørge, om det er en trykfejl i Dansk Folkepartis program, eller om det er rigtigt, at man vil fjerne boligstøtten, som man altså skriver i sit eget program.

Det andet, man vil gøre, er at liberalisere boligmarkedet. Der ligger en beregning på, hvad det vil koste, i den Lejelovskommission, der udgav en betænkning lige før sommerferien. Det vil betyde huslejestigninger på 50-60 pct. Det er jo stort set sådan, at de fleste ældre hovedsagelig er lejere. Derfor vil jeg sige til fru Pia Kjærsgaard, at det er usandsynlig rart, at vi har andre til at tage vare på de ældres forhold. Andet ville være synd for de gamle.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Må jeg med det samme sige, at det her er jo en gentagelse – jeg har set det, og der bliver også svaret på det – af det indlæg, som hr. Villy Søvnalds formand, hr. Holger K. Nielsen, havde

i Ekstra Bladet søndag. Der kommer selvfølgelig et svar fra Dansk Folkeparti.

Men jeg vil godt sige allerede nu, at Dansk Folkeparti under ingen omstændigheder vil fjerne støtten til pensionister på nogen som helst måde. Det står der intet om i vores principprogram. Der har hr. Villy Søvndal læst noget, som hr. Villy Søvndal tilsyneladende fuldstændig har misforstået.

Det har aldrig været Dansk Folkepartis intention at fjerne noget som helst fra pensionister – intet. Tværtimod burde man langt mere individuelt se på, hvad den enkelte har behov for. Og der skal ikke være tvivl om, at Dansk Folkeparti mener, at pensionister har behov for den støtte, de får.

Vedrørende en liberalisering af boligmarkedet – den debat vil jeg meget gerne tage en anden dag, generelt, for Dansk Folkeparti mener selvfølgelig, at der skal ske en liberalisering.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jeg skal beklage. Jeg læste sådan set kun, hvad Dansk Folkeparti skriver at de vil. Det kan jeg ikke forstå at man bliver så vred over.

Jeg må så spørge igen: Er det en trykfejl, når man skriver, man vil det, når så fru Pia Kjærsgaard bagefter siger heroppefra, at det vil man alligevel ikke? Hvad skal man så tro på, når nu man skal sætte sit kryds? Skal man tro på det, Dansk Folkeparti skriver, men som Dansk Folkeparti ikke mener? Eller skal man tro på det, fru Pia Kjærsgaard siger, men som er i modsætning til det, man skriver?

Det synes jeg da er vigtigt at få afklaret, specielt hvis man vil fremstå som det store ældrevenlige parti. Det her er nemlig det, der rammer allerhårdest i ældregruppen: det at fjerne de forholdsvis gunstige bestemmelser, der er om ældres betaling af boligen.

Så forstod jeg, at fru Pia Kjærsgaard ikke vil diskutere, at man vil liberalisere. Det kan jeg godt forstå, for det er ubehageligt, og det er den anden ting, der rammer blytungt ned i de ældres indkomster. Men man kan bare ikke troværdigt stå frem og sige, at man vil de ældre det godt, og så samtidig fjerne det, der er det vigtigste grundlag for de ældres levevilkår, nemlig boligen, der i Dansk Folkepartis program vil stige til himmelråbende priser.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Jeg synes også, at det er interessant, at fru Pia Kjærsgaard – som jo ellers i sin tale slog utrolig meget på det retsbestemte, det retssikre i forhold til andre områder, når det drejer sig om et af de få forhold, hvor pensionisterne faktisk har et retsgrundlag, der er forholdsvis skudsikkert, nemlig omkring boligydelsen – mener, at så skal det åbenbart være individuelt, og der skal tages bestemmelse for hver enkelt.

Det vil sige, at man vil lægge bureaukrati ind, som man kender det fra andre områder, hvor man skal til at sidde og vurdere hver enkelt ældre, om de har ret til boligydelse. Det vil sige, at der vil man åbenbart trække i den stik modsatte retning, og det betyder jo også, at det forslag til vedtagelse, som fru Pia Kjærsgaard fremsatte – jeg går ud fra, at det koster nogle penge – er totalt ufinansieret, og hvis det er finansieret, er det åbenbart finansieret ved, at man forringer de ældres vilkår på andre områder.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Lad mig først sige, at jeg overhovedet ikke er vred; sådan tror jeg heller ikke jeg lød, for jeg har slet ikke lyst til at være vred i den her debat. Tværtimod vil jeg meget hellere appellere til, at der bliver gjort noget, og det er i øvrigt mit udgangspunkt for og min indgangsvinkel til at rejse denne debat.

Jeg skal bare slå en tyk streg under, at det, både SF og Enhedslisten siger om, at Dansk Folkeparti vil fjerne boligydelsen til pensionister, står der intet om i vores principprogram. Det kan hr. Villy Søvndal heller ikke finde.

Dansk Folkeparti synes, det ville være ganske udmærket, at man kunne give støtten til de pensionister, der har behov for den, det skal der ikke være tvivl om overhovedet, og Dansk Folkepartis forslag til vedtagelse – hvis det skulle blive vedtaget, hvis SF, som jo også erklærer sig som et ældrevenligt parti, kunne stemme for, hvis der skulle være et flertal – er med garanti en forbedring, en klar forbedring af pensionisternes forhold.

Grete Schødt (S):

Hvis andre havde haft den samme oplevelse, som jeg har hver sommer, nemlig at være sammen med 500 ældre, dejlige mennesker, så ville

man faktisk være ret rig på oplevelser i denne debat om en god ældreomsorg.

De aktive ældre i aldersklassen mellem tres og halvfems år er meget optaget af deres arbejde ude i efterlønssklubberne, i pensionistklubberne. De dyrker ældreidræt osv. De er aktive i ældrerådet og deltager flittigt i kommunernes politiske arbejde omkring ældres hverdag. De nye klageråd er også en del af deres arbejde, mange er besøgsvenner i Røde Kors, der er Ældre Sagen og projekter som »Ældre hjælper ældre«, som Ældremobilisering er primus motor i.

Der er nærmest ikke grænser for, hvad de bruger døgnets fireogtyve timer til. Deres oplevelser ude fra det virkelige liv stemmer meget godt overens med den seneste rapport om ældreomsorg i Skandinavien, hvor Danmark har fået førertrøjen. Det er de 95 pct. af de ældre, jeg taler om, der ikke bare vil slås i hartkorn med en stor gruppe af svage ældre. De kan selv, og de vil selv.

De 5 pct. af de ældre, der har brug for hjælp og støtte, tror jeg vi alle er enige om skal have den bedst mulige pleje og omsorg. Den førnævnte rapport viser også, at kravene er opfyldt langt hen ad vejen. Når vi ser nærmere på rapportens indhold, kan vi læse, at vi i Danmark bruger 165 hjemmehjælpstimer pr. ældre dansk indbygger, hvor man i Norge og Sverige bruger 60-70 hjemmehjælpstimer pr. indbygger. Det siger noget om forskellen og den virkelige verden.

På trods af disse gode resultater kender vi også alle sammen et familiemedlem eller en nabo eller en god ven, der føler sig ensom, utryk, med følelsen af, at de svigtes. Familien ser de ikke meget til, og hjemmehjælpen kommer ikke altid som ventet. Hjælpen til personlig pleje er ikke det store kritiskpunkt, men når det handler om hjælp til rengøring og andre praktiske opgaver i hjemmet, vil vi stadig i Danmark opleve deprimerede borgere, der er ulykkelige over den situation, de er kommet i som ældre, når de ikke længere selv kan.

Der er taget mange initiativer på ældreområdet i denne regeringsperiode, og Socialdemokratiet vil altid stå som garant for en god ældreomsorg. Vi er et foregangsland, når det handler om modernisering af vores plejehjem, udbygning af vores ældreboliger, oldekoller, bofællesskaber og indretning af nye, moderne, sunde og gode plejehjem med centre. Også skærmede enheder for gruppen senildemente

kan vi se tager en rivende udvikling ude i kommunerne. De bygger og de bygger.

Vi har været med til at sørge for at opkvalificere medarbejderstaben. Mange flere er blevet uddannet, har været i uddannelse og i praktikpladser til social- og sundhedsmedhjælpere og plejeassistenter. Det er den vej, vi fortsat skal følge: målrettede aftaler med kommunerne og amterne – altså de økonomiske aftaler – og målrettede hensigtserklæringer om kommunernes ansvar.

Jeg kan nævne socialministerens seneste initiativ om nye veje til en bedre styring af hjemmehjælpen; økonomisk støtte til opsøgende arbejde hos ældre over 80 år: to besøg om året og næste år får folk på 75 også besøg. Det er med til at styrke det forebyggende arbejde. Økonomisk støtte til frivilligt socialt arbejde er også en mærkesag, og ligeledes egen indflydelse på eget valg ved ansættelse af sin egen hjemmehjælper.

Kort sagt har vi sat dagsordenen for udviklingen i et godt velfærdssamfund med flere ansatte i den offentlige sektor, som netop er personalegruppen, der skal leve op til, at ældre også har en god hjemmehjælp.

Det er ikke centrale love og regler, der mangler. Nu skal kommunerne løfte deres opgave og tage deres ansvar.

Erik Larsen (V):

At give de ældre tryghed i tilværelsen bl.a. ved at give dem bevidstheden om, at man kan få hjælp og pleje, i takt med at det bliver nødvendigt, er for Venstre grundlaget for den indsats, der skal gøres på ældreområdet.

Der er grund til ved denne lejlighed at fremføre, at man rundt omkring i kommunerne gør en stor indsats på området. Det ses tydeligt, specielt i denne tid. Alligevel vil der altid kunne hentes eksempler frem på, at enkelte ikke får den tilstrækkelige hjælp.

Venstre er af den opfattelse, at man for at fremme kvalitet og fleksibilitet i hjælpen til de ældre skal give de ældre et frit valg mellem offentlige og private tilbud. Der tales i disse år meget om den politiske forbruger og om at stemme med fødderne. Hvorfor så ikke give de ældre denne oplagte mulighed, når det gælder det allervigtigste for dem, nemlig den personlige hjælp og pleje. Ud over at man herved viser respekt for den ældre, vil de, der leverer ydelserne, blive tvunget til at give kvalitet og fleksibilitet, fordi der vil være mulighed for, at den

ældre ellers flytter sin sympati et andet sted hen.

Vi vil næppe, hvis denne mulighed udbredes, opleve mangel på hjemmehjælp i ferieperioder, som medfører, at de ældre føler, at de er medlemmer af en organisation »Mød nye mennesker«, fordi der næsten hver uge kommer en ny person ind i deres hjem.

Når vi ser på, hvor få midler der går til de ældre selv af de samlede bevillinger på ældreområdet, altså hvor få midler, der bruges på hjemmehjælp og ældrepleje, er der god grund til at sige, at det er uacceptabelt. Hvis omkring 40 pct. af de midler, der bruges, aldrig kommer de ældre til gode ude i hjemmene, er det på høje tid, at vi tager fat på at ændre tingenes tilstand.

For Venstre er der ingen tvivl om, at brugerens valgfrihed kombineret med udlicitering vil være vejen frem til en bedre service og kvalitet. Kommunerne skal fortsat have ansvaret for indhold og kvalitet, de skal have alle tilsynsforpligtelserne, og ikke mindst vil de blive tvunget til en meget mere konkret stillingtagen til, hvad de ældre har behov for. Alle disse tilsynsforpligtelser og skærpselsen af ansvaret er understreget endnu mere i de nye sociallove end i de tidligere sociallove.

En udvikling hen imod friere valg er heldigvis godt i gang i mange kommuner, og det er værd at lægge mærke til, at det netop er i disse kommuner, ældreområdet er i fokus. Det er her, dialogen mellem de ældre og de kommunale beslutningstagere er størst, fordi man hele tiden er nødt til at vurdere den kvalitet, man tilbyder de ældre.

Når vi vender blikket mod plejehjems- og boligområdet, er det Venstres opfattelse, at der skal skabes grundlag for nye boformer, hvor de ældre selv i højere grad kan få ønsker opfyldt. Der skal kort sagt være en større vifte af bomuligheder, og her kunne de frivillige organisationer måske få en vigtig opgave ved i højere grad at gå ind i arbejdet og gå foran på netop området boformer for ældre. Det er et område, som vi synes trænger til at få et løft med hensyn til fantasi og muligheder for de ældre.

Også når vi taler om byfornyelse, synes jeg, det er et vigtigt område. Vi må nemlig ikke glemme, at mange ældre også bor i de bynære områder, og i forbindelse med byfornyelsesprojekter er det vigtigt, at man tager hensyn til de ældre mulighed for at bevæge sig frit. Også frit valg af plejehjem og muligheder for at opføre

egentlige friplejehjem er et område, som Venstre ønsker fremmet.

Jeg vil godt sige, at det er vigtigt, vi i den politiske debat ikke kun vender blikket mod de stærkeste ældre. Der er nok en tendens til, at det er dem, der fylder mest i debatten, men de ældre, som er fuldstændig afhængige af andres hjælp på plejehjem og plejecentre og måske er senildemente, skal efter vores opfattelse altid have første prioritet. Her må der ikke være mangel på personale, og her skal de fysiske rammer være optimale, så vi kan sikre de ældre, der er afhængige af andres hjælp, en værdig tilværelse.

Selv om en nordisk undersøgelse har vist, at Danmark ligger flot i forhold til andre lande, når det gælder ældreområdet, er der efter vores opfattelse grund til at skabe fornyelse, så de ældre behov og ikke systemernes selvtilstrækkelighed kommer i centrum. Ensomhed kan man ikke lovgive imod, men ensomhed er et stort problem for de fleste ældre her i landet. Her må de frivillige organisationer fortsat løse en stor opgave, og vi er glade for, at de frivillige organisationer nu får økonomiske midler til at gøre en forstærket indsats.

Karen Højte Jensen (KF):

Indledningsvis vil jeg gerne slå fast, at ældre er forskellige og skal respekteres som individuelle personer som alle andre aldersgrupper. Jeg vil også gerne slå fast, at de fleste ældre klarer sig godt, og at det derfor er de svageste, vi først og fremmest må tage hånd om. Alt er ikke perfekt, men alt er bestemt heller ikke skidt, selv om noget kan gøres bedre.

Det er min opfattelse, at tryghed er utrolig afgørende for kvaliteten af de ældre tilværelse. Tryghed ved at færdes på gaderne, tryghed over for indbrud, og her er det godt, at politiforliget med regeringen er blevet genforhandlet, så vi får mere politi. Tryghed i økonomien er også vigtig, og Det Konservative Folkeparti har derfor sammen med Venstre afsat 550 mio. kr. i finanslovsforslaget til at genoprette folkepensionen, så de forringelser, som regeringen med skattereformen har forvoldt folkepensionisterne, fjernes.

Tryghed ved boligen er også vigtig. For alle familier og for det enkelte menneske er boligen krumtappen for tilværelsen og for dagligdagen, og vi ønsker, at der skal være et tilstrækkeligt antal boliger til rådighed til de ældre. Længst muligt i eget hjem er et godt princip, men det

skal være egnede boliger, og det betyder for Det Konservative Folkeparti, at vi må sikre, at der er tilstrækkeligt med plejeboliger til rådighed, når de svageste ældre, heriblandt de senildemente, har behov for dette.

Tryghed for ældre betyder også tryghed med hensyn til at give dem den hjælp og pleje, de har behov for. Kritikken, som også vi i Det Konservative Folkeparti hører på ældreområdet, retter sig først og fremmest mod hjemmehjælpen. I nogle kommuner fungerer den fornemt, men i andre halter den bagefter. Det sidste er selvfølgelig uacceptabelt, og det må kommunerne rette op på, for ellers svigter de en væsentlig opgave.

Det Konservative Folkeparti er nærmest rystet over, at det i flere kommuner er sådan, at alt for mange af de midler, der bruges på hjemmehjælp og -pleje, ikke kommer de ældre til gode. Her må vi kræve en bedre styring fra de kommunale myndigheders side. Der må sikres kvalitet og effektivitet til gavn for de ældre. Vi er tilfredse med, at det i forhandlingerne om serviceloven lykkedes at give de ældre mulighed for selv at vælge en hjemmehjælp til praktisk bistand uden for det kommunale regi, men vi ønsker at gå et skridt videre og sikre de ældre valgfrihed mellem private og offentlige tilbud.

Den tid er for længst forbi, hvor borgerne accepterede, at det offentlige systemet, ved bedst, og derfor må de ældre have valgfrihed og selv kunne bestemme. Men jeg vil gerne understrege, at det altid skal være kommunen, der har ansvaret for og tilsynet med, at alle får den hjælp, de har behov for, og at kvaliteten er i orden.

Jeg synes også, at de initiativer, vi sammen har taget her i Folketinget de senere år, er gode: forebyggende hjemmebesøg, ældreråd, klageråd og afsættelse af ekstra midler til de frivillige organisationer, som har en meget væsentlig rolle at spille, når vi taler om ældreområdet.

Jeg skal på vegne af Det Konservative Folkeparti og Venstre fremsætte følgende forslag til vedtagelse:

Forslag til vedtagelse

»På baggrund af, at alt for mange af de midler, der bruges på hjemmehjælp og pleje, ikke kommer de ældre til gode, opfordres regeringen til igennem dialog med kommunerne

- at sikre den nødvendige hjælp og pleje til de ældre,
 - at sikre kvalitet og effektivitet i hjemmehjælpen og plejen og
 - at sikre de ældre valgfrihed mellem private og offentlige tilbud.«
- (Forslag til vedtagelse nr. V 14).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Også dette forslag indgår her efter i forhandlingen.

Villy Søvnald (SF):

Det største enkeltparadoks i den nuværende samfundsudvikling er, at vi har et samfund, hvor vi lever med massearbejdslededs svøbe, samtidig med at en række elementære ting på fundamentale serviceområder som f.eks. ældre-, børne- og sygehusområdet ikke lykkes godt nok. I SF synes vi ikke, man kan være det bekendt.

Så godt som alle, der har pårørende i den berørte alder – og det har vi jo næsten alle – synes, at forholdene for de ældre skal forbedres, og det er vi meget enige i i SF. Det er efter vores opfattelse nødvendigt at sikre en bedre service for de ældre. En helt frisk undersøgelse fra Ældre Sagen viser, at 36 pct. af de ældre ikke får den hjælp, de synes, de har brug for, og samtidig har hele 18 pct. – næsten hver femte af de ældre – fået skåret hjælpen ned inden for det sidste år. Også på plejehjemmene mangler der arbejdskraft.

Vi synes ikke, regeringen gør nok. Godt nok har man aftalt med kommunerne i den seneste aftale, at de svageste ældre skal have mere hjælp, men det skal ifølge aftalen ske på bekostning af de lidt mindre svage ældre. Det er efter vores opfattelse ikke rimeligt. Der er brug for flere hænder for at yde en bedre omsorg, der er brug for, at de ansatte ikke slides ned i det omfang, vi ser, og derfor vil vi i de kommende finanslovforhandlinger foreslå at afsætte penge til at tilføre ældreområdet nye stillinger – vi foreslår 5.000 nye fuldtidsstillinger – og sikre, at pengene virkelig bruges inden for ældreområdet. De flere hænder skal bruges til at lukke huller i hjemmehjælpen, sikre en bedre pleje af senildemente og stærkt fysisk plejekrævende ældre og give en bedre bemanning på vores plejehjem.

Vi vil samtidig gerne være med til de effektiviseringer, der kan finde sted; men vi tror, det

er en illusion at forestille sig, at de forbedringer, vi gerne ser, alene kan lade sig gennemføre gennem effektiviseringer.

Parolen om længst muligt i eget hjem er efter vores opfattelse nogen steder gennemført til et punkt hinsides al fornuft. I dag har vi mere end 2.000 ældre, der venter på en plejehjemsplads, og vi har færdigbehandlede, der venter på sygehusene. Det skønnes, at der i dag mangler 12.000 ældreboliger for at dække behovet, og SF foreslår, at det gøres til en ret for ældre, der er visiteret til en plads, at pladsen skal findes inden for en bestemt tid. Derfor skal ældreboligbyggeriet fremskyndes, og derfor foreslår vi, at finansieringen tilrettelægges således, at kommunerne tilskyndes til det.

Jeg har indtil nu kun talt om servicen på ældreområdet, som vi opfatter som det ene store problem. Det andet store problem, som vel også hører hjemme i en debat om ældres forhold, er den voldsomme polarisering, der allerede i dag til dels er en kendsgerning og vil blive endnu mere en kendsgerning i de kommende år. Sidste år udkom der en rapport om ældres indkomster og formuer, og den fortæller en historie om, at den rigeste tiendedel af de gamle har en indkomst, der er mere end fire gange så stor som den fattigste tiendedels. Efter vores opfattelse skulle det være en bunden opgave for Folketinget at kigge på de dårligst stillede pensionister og sikre, at deres økonomiske forhold forbedres.

Jeg skal derfor fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget konstaterer:

- at der er en række uacceptable mangler på centrale serviceområder i ældreomsorgen og
- at dramatiske forskelle i ældres indkomster nødvendiggør, at vi hjælper de økonomisk dårligst stillede pensionister, opfordres regeringen til - at sikre økonomi til et tiltrængt serviceløft på ældreområdet (til forbedring af hjemmehjælpere og til det nødvendige plejehjemsbyggeri),
- at sikre de dårligst stillede ældre en mærkbar realøkonomisk fremgang og
- at sikre pensionsordninger for de grupper af kommende ældre, der står uden for arbejdsmarkedspensionsordninger.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 15).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Også dette forslag indgår her efter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Socialistisk Folkeparti har jo gennem den seneste tid bekymret sig meget om Dansk Folkeparti. Det er vi meget tilfredse med. Vi er også meget tilfredse med, at SF i lighed med en lang række af Tingets øvrige partier i rigt omfang har rekvireret vores nyeste principprogram, som jo er fra september i år. Det tager vi som udtryk for, at man er dybtfølt interesseret i, hvad Dansk Folkeparti står for. Det er vi meget tilfredse med.

Det, vi er knap så tilfredse med, er, når man så misbruger vores principprogram til at give indtryk af, at vi mener noget andet end det, vi rent faktisk skriver i vores principprogram. Hr. Villy Søvndal har i lighed med sin partiformand, hr. Holger K. Nielsen, i Ekstra Bladet forleden, forsøgt her fra talerstolen at give det indtryk, at Dansk Folkeparti ønskede at fjerne boligydelsen til pensionister med baggrund i principprogrammet.

Derfor vil jeg spørge hr. Villy Søvndal, hvor i alverden det skulle fremgå af vores principprogram, at det er sagen. Det fremgår netop ikke, og det tror jeg også, hr. Villy Søvndal ved. Faktisk fremgår det af vores principprogram, at vi ønsker at forbedre vilkårene for pensionister i det her land på en lang række områder.

Jeg kan til almindelig orientering oplyse, at det forslag til vedtagelse, vi har fremlagt i dag, er en præcis udmøntning af vores principprogram, og hvis det bliver vedtaget, så er hr. Villy Søvndal vel heller ikke i tvivl om, at det vil give en mærkbar forbedring af pensionisters vilkår i det her land.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Det er rigtigt, at vi interesserer os for Dansk Folkeparti, ikke af lyst om man så må sige, men mere af nød.

Det, der er interessant, er, at hvis man læser, hvad Dansk Folkeparti faktisk skriver om det område i principprogrammet, der hedder boligpolitik, så ser man, at der står:

»For det første, at prisen på boliger skal bestemmes efter udbud og efterspørgsel.«

Det betyder, at man ophæver reguleringen af boligmarkedet. Det betyder efter den rapport, der ligger fra Lejelovkommissionen, at huslejerne vil stige omkring 50 pct. Da mange af de ældre bor til leje, rammer det dem blytungt, og det kan Dansk Folkeparti ikke snakke sig væk fra, det er nemlig en realitet. Derfor synes jeg, det er godt at diskutere Dansk Folkepartis program.

Det næste, man skriver, er:

»Boligstøtte til udsatte grupper tildeles kun efter behov.«

Hvad betyder det? Betyder det, at kun de ældre, der ikke har indkomst ved siden af, fremover skal have boligstøtte? Eller hvad betyder det? Ellers er det jo en meningsløs sætning. Boligstøtten er skruet sådan sammen, at af de 8 mia. kr., vi giver i boligstøtte, bruges de 6 mia. kr. til ældre.

Hvorfor skriver man det her, hvis man ikke mener det? Og hvordan skal vi tro på det, når Dansk Folkeparti, når man skriver noget i et program og så bliver konfronteret med det og det er ubehageligt, siger: Men det mener vi for resten ikke alligevel. Nu mener vi i stedet for det, hr. Thulesen Dahl og fru Pia Kjærsgaard siger fra Folketingets talerstol.

Må vi ikke godt bede om bare lidt klarhed; ellers giver det jo ikke megen mening at blive ved med at læse Dansk Folkepartis program.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Jamen jeg forstår da godt, at det er af nød, at SF interesserer sig for Dansk Folkepartis principprogram, for der er jo også SF'ere, der i disse dage siger, at de stemmer på Dansk Folkeparti.

Jeg vil godt sige til hr. Villy Søvndal, at principprogrammet vil jeg meget, meget gerne sende ud til samtlige landets pensionister. Man kan rekvirere det hos vores sekretariat på Christiansborg, og det er et principprogram, vi vil sende ud med stolthed, specielt over for pensionisterne.

Når nu hr. Villy Søvndal bliver ved med at tale om boligstøtte: Vi snakker jo om boligydelsen til pensionisterne, og det var ikke Dansk Folkeparti, der i forbindelse med de sidste finanslovforhandlinger begyndte at tale om nedskæringer af boligydelsen. Det var ikke Dansk Folkeparti, det var andre partier. Det er uanstændigt, og det vil vi ikke være med til.

Der står i vores principprogram, at boligstøtte til udsatte grupper tildeles kun efter behov.

Ja. Vi mener, at pensionister har et behov. Der står også, at vi ønsker en ordentlig og forbedret folkepension til dem, der er fyldt 67, meget bedre end den, hr. Villy Søvndal og SF vil tilbyde, og vi vil give den til alle pensionister. Det ville være retfærdigt.

Jeg kunne godt citere meget mere, men det får jeg forhåbentlig lejlighed til lidt senere. Nu er min taletid udløbet.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg tror også, SF gør sig selv en bjørnetjeneste ved i den grad at lade opmærksomheden falde på Dansk Folkepartis program, fordi det, der nok kommer ud af det, er, at en lang række gode borgere i det her land rekvirerer vores program og så rent faktisk ser, hvad vi vil. Så vil strømmen af vælgere fra SF til Dansk Folkeparti måske endda blive endnu større, end den er. Det kan vi da kun håbe på i Dansk Folkeparti.

Men jeg vil sige, at hr. Villy Søvndal læser programmet, som en vis mand læser Bibelen. Hvorfor citerer hr. Villy Søvndal ikke fra side 11 i programmet, når han nu er så optaget af det, hvor der står:

»Plejhjemspladser og ældreboliger udbygges, og det skal være et retskrav at kunne få en behovsbestemt pleje, som skal iværksættes med meget kort varsel.«

Se, det er jo også boligpolitik, plejhjemspladser og ældreboliger, som vi ønsker udbygget. Hvorfor citerer hr. Villy Søvndal ikke det? Nej, fordi det ikke passer ind i hr. Villy Søvndals kram på den måde nærmest at reklamere for Dansk Folkeparti. Derimod forsøger hr. Villy Søvndal at finde et sted i programmet, hvor han mener at kunne tolke noget ud af sætningerne, som så indforstået skulle være, at vi ønsker at ramme pensionisterne, og det er jo forkert.

Samtidig har hr. Villy Søvndal fået en uddybende forklaring på, at han tolker det forkert. Hvad mere skal hr. Villy Søvndal så have for at forstå, hvad der er intentionen i programmet, og hvad der rent faktisk står i programmet, når vi citerer direkte fra det, hr. Villy Søvndal?

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jeg beder såmænd bare om et minimum af sammenhæng, men det er måske for meget for langt af Dansk Folkeparti, der forholder sig til

den kendsgerning, at de ældre, der bor til leje, ville blive mødt med huslejestigninger på 50 pct., hvis man gennemførte det fri boligmarked, punkt 1.

Punkt 2. Når man skriver, at man vil skære i boligstøtten og kun tildele til udsatte grupper, så må jeg forstå, at alle ældre efter Dansk Folkepartis opfattelse tilhører den udsatte gruppe. Er det korrekt forstået? Hvorfor i himlens navn skriver man så ikke det? Hvis det er boligsikringen, man vil til livs, den, som almindelige familier får, fattige familier får, jamen så skriv det dog.

Det er da ikke SF's skyld, at Dansk Folkeparti formulerer sig så usandsynlig klunget. Men det kan godt være, at Dansk Folkeparti har ret, og så er resultatet vel, at man fremover skriver det på den måde.

Jeg hørte fru Pia Kjærsgaard sige, at Dansk Folkeparti var meget optaget af de økonomisk dårligst stillede pensionister. Det må vel som naturlig konsekvens have, at man stemmer for SF's forslag til vedtagelse og smider sit eget væk.

Det, der kendetegner Dansk Folkepartis forslag til vedtagelse, er, at det ikke siger en lyd om de økonomisk dårligst stillede pensionister, hvorimod SF's forslag siger, at vi synes, de dårligst stillede pensionister skal have et tiltrængt økonomisk løft, et mærkbart økonomisk løft. Har man også glemt det i Dansk Folkeparti? Er det alene klumsethed, vi diskuterer?

Formanden:

Så er det fru Grete Schødt, fru Pia Kjærsgaard og hr. Kristian Thulesen Dahl for korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Grete Schødt (S):

Når fru Pia Kjærsgaard gentagne gange siger, at pensionister skal have en ordentlig folkepension, så vil jeg godt bede fru Pia Kjærsgaard om her fra Folketingets talerstol at røbe over for pensionisterne, hvad det er for en størrelse folkepension, Dansk Folkeparti vil foreslå. Det er faktisk fuldstændig gratis at stå her og love pensionisterne en større pension uden også at sige noget om, hvad det handler om.

Og så vil jeg godt stille det spørgsmål: Hvad med pensionstillæg? Hvad med varmhjælp? Hvad med medicinkort osv., de ydelser, som pensionister også har i dag? Agter Dansk Folkeparti at stryge dem, eller hvor er det,

Dansk Folkeparti vil hen med en større folkepension?

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Jeg skal vende tilbage til fru Grete Schødt, og jeg vil bl.a. tage det meget pinlige spørgsmål op, som har verseret i dagspressen, om forskelsbehandling af pensionister i forhold til udlændinge. Jeg synes også, vi skal have den debat i dag, og jeg vil godt høre socialministerens svar på det, men senere, når jeg stiller et konkret spørgsmål. Og fru Grete Schødt skal også blive svaret.

Men den, jeg tog ordet til i første omgang, var hr. Villy Søvnal. Hr. Villy Søvnal hørte forkert. Hr. Villy Søvnal må lytte bedre efter. Hr. Villy Søvnal må læse Dansk Folkepartis principprogram sådan, som det skal forstås. Jeg ved ikke, hvad det er for nogle papirer, hr. Villy Søvnal sidder med dernede, men det her er principprogrammet, og det, jeg sagde i min tale inden hr. Villy Søvnals, var netop, at jeg klandrede SF for at gøre forskel.

Det, Dansk Folkeparti ønsker, er, at landets pensionister bliver stillet ens, at man ikke, som hr. Villy Søvnal synes, skal straffes, hvis man har sparet op til sin alderdom, skal straffes, hvis man har et hus, man har boet i hele sit liv. Der er faktisk mange pensionister, der er økonomisk dårligt stillet.

Det, det drejer sig om for Dansk Folkeparti, er, at alle, når de bliver folkepensionister, bliver behandlet ens af staten. Det er et meget, meget værdifuldt mål, som vi vil prøve at nå. Og det skal være bedre, end tilfældet er i dag. Det er simpelt hen for sølle, også det, SF har medvirket til.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg vil gerne sige til hr. Villy Søvnal, at jeg synes, argumentationen halter en hel del, for nu går hr. Villy Søvnal fra at kigge direkte i principprogrammet og citere fra det over til at komme med nogle tolkninger ud fra farerne, som hr. Villy Søvnal ser dem, ved en liberalisering af boligmarkedet.

Jeg vil sige klart og tydeligt, at Dansk Folkeparti ikke tror på farerne ved et liberaliseret boligmarked. Vi tror ikke på ideen om, at hvis man gradvist liberaliserer boligmarkedet, så får man så stærke huslejestigninger, som hr. Villy Søvnal siger. Faktisk kan vi se tendenser til

det modsatte andre steder end dér, hvor hr. Villy Søvndal kigger, men han henholder sig jo alene til én rapport, kan jeg forstå. Det tror vi ikke på. Så derfor er der et andet syn på, hvordan boligmarkedet bør se ud, hos os end hos hr. Villy Søvndal.

Og så vil jeg sige til fru Grete Schødt, at vi ønsker en mærkbar forhøjelse af folkepensionen. Det er selvfølgelig svært at sige præcis med hvor mange tusinde kroner den skal stige, men vi mener, at folkepensionens grundbeløb bør sættes klart op. Det er klart, at det på sigt selvfølgelig vil kunne medføre, at man skal omlægge ydelser, så de i højere grad målrettes direkte til pensionisten, så det er pensionisten selv, der træffer nogle valg og får større valgfrihed.

Derudover ønsker vi at finansiere en del af stigningen med Den Sociale Pensionsfond. Vi mener, at Den Sociale Pensionsfonds midler, i stedet for, som regeringen gør, at hive dem ind over finansloven, rent faktisk bør udbetales gradvist til landets folkepensionister.

Formanden:

Ja, nu har vi hr. Villy Søvndal, og så har vi haft tre gange korte bemærkninger. Der bliver jo i givet fald en anden omgang, hvis man har lyst til det.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Nu er jeg ikke ansat som konsulent for Dansk Folkeparti, men jeg vil alligevel foreslå, at Dansk Folkeparti laver følgende tilføjelse til deres principprogram, en helt generel en, hvor der står: Det her skal ikke læses sådan, som det står med bogstaver. Det skal læses, som det efter Dansk Folkepartis opfattelse skal forstås.

Hvis man indledte med sådan en generel sætning, så var vi måske helt ude over diskussionen, for jeg kan godt forstå, at det er ubehageligt for Dansk Folkeparti at blive taget, om man så må sige med bukserne nede, på et område, hvor man helt oplagt ikke er i samklang med at ville det bedre for de ældre. Når man piller ved de ting, som man gør i principprogrammet på boligområdet, så rammer det mere end noget andet blytungt ned på de ældre. Det ved enhver, der har været i nærheden af ældreområdet.

Så forstår jeg, at hr. Thulesen Dahl ikke tror på Lejelovskommissionen. Til det er der vel kun at sige, at der er trosfrihed i det her land, men

jeg synes alligevel, der skal en vis styrke til at ophæve enhver type af sandsynlighedsberegning. De, der har forsøgt det før hr. Thulesen Dahl, er faldet ned, når de har forsøgt at flyve i modstrid med naturlovene.

Så vil jeg sige til hr. Thulesen Dahl, som vil give det på grundbeløbet til de ældre, at det er jo forståeligt, for derved får alle ældre, også de meget velhavende ældre. SF er et parti, der er tilhænger af fordelingspolitik. Det, vi vil give det på, er pensionstillægget, hvilket betyder, at de ældre, der kun har den nøgne folkepension, er dem, der får den store hjælp fra SF. Så lader vi gerne Dansk Folkeparti hjælpe dem, der har meget i forvejen. Det trækker en tydelig skillelinje op i dansk politik, som jeg synes er nyttig for forståelsen.

Formanden:

Vi går videre i ordførerrækken, og så bliver der mulighed for yderligere debat i anden omgang, men vi må høre ordførerne.

Ulla Solvang (RV):

Det Radikale Venstre prioriterer hjælpen til de svage ældre meget højt, og ministeren har netop nævnt en række af de tiltag og masser af initiativer, som den nuværende regering har iværksat i de senere år for at forbedre de ældres vilkår.

De ældre i samfundet er jo en meget uensartet gruppe med store forskelle på fysisk og økonomisk formåen. Vi skal derfor koncentrere os om at hjælpe dem, der ikke kan selv, hjælpe på de områder, hvor det kniber, og så i øvrigt give udstrakt frihed for den enkelte til selv at klare tilværelsen. Det forudsætter så til gengæld, at der bydes på muligheder. Frihed til at vælge er intet værd, hvis der ikke er noget at vælge imellem.

I den kommune, hvor jeg kommer fra, har der i de sidste 10-12 år været konstant omstrukturering på ældreområdet. Dette har også være tilfældet i de fleste af landets kommuner.

Og omstruktureringen er foretaget med forhåbentlig klare målsætninger, og dér må et af målene jo være til stadighed at respektere de ældre medborgeres behov for støtte i dagligdagen mest muligt, altså at hjælpe de ældre med støtte på deres egne betingelser og at respektere deres ret til så vidt muligt frit at vælge bolig.

Der er nedlagt en del plejehjemspladser i de senere år, men de er så blevet erstattet af gode ældreboliger, og disse ældreboliger kan man til

gengæld flytte ind i på et tidligere tidspunkt, altså i starten af den tredje alder.

Vel må man sige, at hjemmeplejen og ældreomsorgen er et kommunalt anliggende, og at udbygningen af faciliteterne bestemmes af det kommunale selvstyre, men sådan skal det også være.

Det Radikale Venstre vil fortsætte arbejdet for gode betingelser for de svage ældre i Danmark.

Tom Behnke (FP):

Jeg vil indledningsvis opfordre partierne til at finde hinanden dér, hvor der er enighed, for sagen er jo, at der i de mange ordførertaler, vi har hørt her i dag, er en række punkter, der går igen, og at der faktisk er temmelig mange steder, hvor vi her i Folketinget er enige om, at der er nogle ting, der bør forbedres.

Men hvis jeg må tage udgangspunkt i forespørgslets ordlyd: »Hvilke oplysninger kan regeringen give om samfundets ældreomsorg, herunder hjemmehjælp, plejehjemspladser m.v.?«, er jeg både af historiske årsager og for den sprogmæssige korrektheds skyld nødt til at sige, at vi i Fremskridtspartiet ikke er enige i den formulering, for det er ikke sådan, at de ældre skal under forsorg; det skal de ikke. For vi har jo kriminalforsorgen, fordi de kriminelle skal under forsorg, og det er der ikke noget at sige til, for selvfølgelig skal de det, men når vi taler om ældreområdet, er der altså ikke behov for forsorg, men tværtimod behov for omsorg. Og ældreomsorg skal så være kodeordet for det, jeg vil sige her.

I dag må vi sige, at ældreomsorgen ikke er tilfredsstillende, i hvert fald ikke alle steder i Danmark. Der er en række kommuner, hvor der er meget, der mangler at blive gjort endnu.

Og med hensyn til prognosen for udviklingen i antallet af ældre over 60 år har der senest i Information været en artikel, hvori der er en prognose, der viser, at i år 2040 vil der være over 1,4 millioner i den aldersklasse, og det er altså en stigning på omkring 400.000, og den stigning er vi nødt til allerede nu at begynde at tage højde for, og vi er nødt til allerede nu at begynde at indrette os på, både at der bliver flere ældre, og at der bliver flere svage ældre.

Til regeringens ros vil jeg sige, at ordningen med de forebyggende hjemmebesøg jo har vist sig at være en ganske glimrende ordning. Men i Fremskridtspartiet kunne vi godt tænke os, at man fik sat lidt mere fart på de forebyggende

hjemmebesøg, og at man fik udvidet aldersgruppen, således at man startede med de forebyggende hjemmebesøg på et tidligere tidspunkt. Men det er altså en positiv nyskabelse, som vi i Fremskridtspartiet hilser velkommen.

For Fremskridtspartiet er der heller ingen tvivl om, at når kommunerne jævnfør loven har pligt til at stille hjemmehjælp til rådighed for dem, der har behov for hjemmehjælp, må det alt andet lige også betyde, at man giver både de ældre og de andre hjemmehjælpskrævende et retskrav på hjemmehjælp, altså den hjælp, som kommunerne jo har pligt til at stille til rådighed.

Og et retskrav på hjemmehjælp vil så også betyde, at der skal indføres nogle reelle klagemuligheder, for det er der ikke i dag. Der er ganske vist oprettet ældreråd, men klagerådene har desværre ingen reel kompetence, og det er jo lidt ærgerligt.

I Fremskridtspartiet synes vi altså, at man skulle tage skridtet fuldt ud og indføre nogle reelle klagemuligheder, for de klagemuligheder eksisterer jo for hjemmehjælpsmodtagere under 67 år, men de eksisterer ikke for dem, der er over 67 år, og den aldersdiskriminering synes vi er forkert, og derfor bør der være reelle klagemuligheder for alle modtagere af hjemmehjælp.

Vi er i Fremskridtspartiet meget enige i det princip, at man skal være længst muligt i eget hjem, men det er jo blevet mistolket og misbragt, og derfor bør formuleringen fremover være den, at man skal have mulighed for at være længst muligt i egnet hjem. Og dér bør det være sådan, at de ældre selv kan bestemme, hvor og hvordan de ønsker at bo, om det skal være i eget hjem, i beskyttet bolig, i ældrebolig eller på plejehjem. Det bør være meget mere op til den ældre selv.

For det, det handler om, er ganske vist, at der skal være kvalitet i den måde, de bor på, men det vigtigste må være trygheden med hensyn til den pleje og omsorg, de modtager.

Og i Fremskridtspartiet synes vi også, at der er for få egentlige plejehjemspladser til de svage ældre, og dem bliver der jo flere og flere af – jævnfør de prognoser, vi har set – og tilbage i april måned 1990 vedtog Folketinget jo en motiveret dagsorden, som Socialdemokratiet stod i spidsen for, og som pålagde regeringen at sikre flere egentlige plejehjemspladser, men vi synes, det er kedeligt, at man i stedet har satset kræfterne på de mere ressourcerstærke ældre.

De ressourcestærke ældre skal selvfølgelig også have tilbud, og det er godt, at der er en række forskellige tilbud til dem; det synes vi er fint, og det synes vi man skal blive ved med, men nu er tiden ved at være inde til at bruge kræfterne og ressourcerne på de svageste ældre. Og det er vigtigt, at der er en meget bred vifte af botilbud til de ældre, men det er sandelig også vigtigt, at plejehjemmene bliver bevaret, og at man får udbygget også den type boliger for de ældre.

Så kan jeg ikke lade være med at nævne de senildemente, som jo egentlig også hører under denne forespørgselsdebat, men dem synes jeg slet ikke ministeren har nævnt noget om, og jeg synes, vi i al for lang tid har hørt, at lægerne gerne vil være bedre til at stille diagnosen med hensyn til, om man nu også er senildement, eller det er noget andet, der gør sig gældende. Men hvor langt er man nået på det punkt, hvor meget bedre er man blevet til at stille diagnosen?

Jeg synes også, vi mangler at høre noget om de skærmede afdelinger, altså om, hvordan der skal passes på de ældre, og jeg synes, vi stadig væk ser for mange tilfælde, hvor ældre mennesker forvilder sig ud på gader og stræder og desværre i nogle tilfælde kommer til at gøre skade på sig selv. Hvad vil ministeren gøre ved det?

Til sidst skal jeg fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget konstaterer, at serviceniveauet og trygheden i hjemmehjælpen og på ældreområdet ikke er tilfredsstillende, opfordres regeringen til sammen med kommunerne at

- sikre en fortsættelse af de positive aktivitets-tilbud til de stærke ældre,
- sikre den nødvendige hjælp og pleje til de ældre, der har behov for hjælp og pleje,
- sikre kvalitet og effektivitet i hjemmehjælpen,
- sikre de ældre et retskrav på hjemmehjælp med reelle klagemuligheder og
- sikre det nødvendige antal rigtige plejehjemspladser til de svageste ældre.»

(Forslag til vedtagelse nr. V 16).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Også dette forslag indgår her efter i forhandlingen.

Bruno Jerup (EL):

En debat om samfundets ældreforsorg skal efter vores opfattelse tage udgangspunkt både i de faktiske forhold og i en vurdering af fremtiden.

I fremtiden vil mange ældre leve og være relativt raske i længere tid, end vi har været vant til, og disse ældre vil ikke finde sig i at blive sat til side, men stille krav om en aktiv alderdom med nye udfoldelsesmuligheder og samfundsmæssige funktioner og med fleksible boligforhold. Og de ældre, som er nedslidte af et langt arbejdsliv, og de ældre, som er syge, har krav på en værdig alderdom med ordentlige levevilkår, hjemmehjælp, behandlingstilbud og plejeforhold.

Den 28. november 1995 var der sidst en forespørgselsdebat om de ældres forhold, og jeg konstaterede dengang, at de ældre ikke fik den hjemmehjælp, de skulle have, og jeg kan i dag konstatere præcis det samme. Der er altså ikke ændret en tøddel i løbet af de 2 år.

En undersøgelse fra september 1997 fra Ældre Sagen viser ganske vist, at 6 pct. havde fået øget hjemmehjælpen, men der var tre gange så mange ældre, der havde fået beskåret hjemmehjælpen, og kommunernes begrundelse for at beskære hjemmehjælpen var ofte hensynet til økonomien. Og selv om de hjemmehjælpsmodtagere, der har fået mindre hjælp, ikke opfatter deres behov som ændrede, har kommunen i de fleste tilfælde end ikke besværet sig med at besøge de ældre, før beslutningen blev truffet, og tre ud af fire fik ikke skriftlig besked om nedsættelsen fra kommunen.

Og de ældre, der ikke synes, at de får hjemmehjælp nok, har ganske vist mulighed for at klage til klagerådet i kommunen, men klagerådene har ingen magt til at ændre den kommunale beslutning. Desuden ved de fleste hjemmehjælpsmodtagere slet ikke, at der overhovedet findes et klageråd. Mange er endvidere så bange for kommunens reaktion, at de ikke tør klage.

Flertallet af hjemmehjælpsmodtagerne siger samtidig, at de ikke har indflydelse på, hvem der kommer som hjemmehjælp, hvornår hjemmehjælpen kommer, og hvor meget hjælp de kan få.

Det er simpelt hen ikke anstændigt over for vore ældre.

Kommunerne skal i langt højere grad informere de ældre om de beslutninger, der vedrører dem, og holdningen til de ældre skal ændres fra, at de betragtes som besværlige klienter, til,

at de betragtes som medborgere, der fortjener et godt otium.

Det er derfor på tide, at Folketinget støtter de forslag, som Enhedslisten har stillet, bl.a. i forbindelse med behandlingen af lovforslaget vedrørende administrationen af social pension, nemlig om, at de ældre på samme måde som andre borgere skal kunne klage over hjemmehjælpen, sådan som også andre ordførere har været inde på.

Ser man på de ældres boligforhold, er det helt klart, at hovedproblemet er, at princippet »længst muligt i eget hjem« og en utilstrækkelig plejehjemssektor simpelt hen har givet nogle alvorlige problemer. Siden 1986 har antallet af døgnpladser på pleje- og daghjem været faldende år for år: fra 49.487 i 1986 til 36.444 i 1996 – et fald på over 13.000 i de sidste 10 år – og når det så samtidig er blevet sværere og sværere at få hjemmehjælp, forstår man de ældres problemer.

Det vil sige, at parolen »længst muligt i eget hjem« reelt har været udtryk for et spareforslag, som har forringet den personlige pleje af de ældre.

Enhedslisten mener, at pensionisterne skal sikres ret til efter eget ønske at forblive i egen bolig så længe som muligt ved hjælp af boligforbedringer og en offentligt finansieret personlig støtte, herunder hjemmehjælp. For de ældre, der ikke længere kan klare eller ikke ønsker at bo i egen bolig, skal det være sådan, at de reelt har en valgmulighed, nemlig muligheden for at vælge mellem forskellige typer af boliger, så det dermed bliver muligt for dem at finde en bolig, der svarer til deres behov. For det, der er godt for én gruppe ældre, er ikke nødvendigvis godt for en anden.

Men fysisk og psykisk svage mennesker har altså også nogle andre behov, og derfor skal der også være et princip om, at de ældre skal have boligforhold, der sikrer, at de hele tiden kan bevare selvrespekten og værdigheden, også selv om de bliver mere og mere svagelige, og selv om de mister nogle af deres fysiske udfoldelsesmuligheder. Det synes vi er utrolig vigtigt, og det skal boligsektoren udvikle sig efter.

Og så skal pensionerne forhøjes, for stadig flere har en indkomst at leve af ved siden af den offentlige pension, og det betyder, at der udvikles et pensionsproletariat bestående af dem, der kun har folkepensionen og den minimale ATP at leve af.

Nye tal fra skatteministeren viser nemlig, at 2,1 millioner danskere i dag indbetaler større eller mindre beløb til deres egen pension, og at de øvrige 2,3 millioner skattepligtige kun har deres folkepension og ATP at leve af, når de bliver folkepensionister. Og af de 2,3 millioner er en pæn del allerede pensionister eller efterlønnere.

Enhedslisten mener altså, at arbejdsmarkeds-pensionerne, som forlænger uligheden fra arbejdslivet ind i pensionsalderen, ikke skal bidrage til den udhuling af folkepensionen, der sker for de dårligst stillede, som vi har set det siden 1993. Der har været en klar skævvridning på det område, og det vil vi bl.a. komme ind på i anden runde i forbindelse med spørgsmålet om pensionerne. Men jeg skal alligevel som en forlængelse af spørgsmålet om pensionerne på vegne af Enhedslisten fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget konstaterer,

- at et væsentligt element i en tryk ældreforsorg afhænger af en samfundsfinansieret folkepension,
 - at pensionisternes indkomstudvikling ikke er fulgt med den almindelige lønudvikling, og
 - at skattereglerne fremmer en øget ulighed mellem fremtidens pensionister,
- pålægges regeringen at sikre, at der rettes op på dette forhold, finansieret ved at nedtrappe pensionsfradraget.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 17).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Også dette forslag indgår her efter i forhandlingen.

Sonja Albrink (CD):

Når man diskuterer ældrepolitik, er det jo ikke nok alene at beskæftige sig med hjemmehjælp og alt det andet, man kan pege ud som problemer her og nu. Der skal tænkes fremad, og der skal planlægges for fremtiden, og det er det, CD gør i sit nye ældreoplæg.

Vi kender jo udviklingen i befolkningens aldersmæssige sammensætning, og nogle mener, at der ikke er råd til den såkaldte tikende ældrebombe, ikke medmindre vi f.eks. forringer efterlønnen eller afskaffer den.

Lad mig slå klart fast: CD vil ikke røre ved efterlønnen. Vi skal til gengæld sørge for, at der bliver råd – ikke ved at tvinge de ældre til at blive længere på arbejdsmarkedet – men ved at gøre det mere tiltrækkende at blive noget længere for dem, der godt kan og vil.

Virksomhederne og arbejdsmarkedets parter skal selv være med til at sørge for det, og så skal vi her i Folketinget se lovgivningen efter i sømmene, så vi kan få fjernet barriererne for en fleksibel tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet, som der skal være.

Generelt kan man sige om de ældre: Det eneste, de har tilfælles, er jo, at de er så forskellige. Mange er særdeles selvhjulpne, de klarer alting selv, de jogger, og de rejser og har en strålende livskvalitet, uden at det offentlige behøver at gøre noget som helst lige bortset fra folkepensionen. Den er jo et fast omdrejningspunkt i ældrepolitikken, og det skal den også blive ved med at være. Men i CD ønsker vi folkepensionen forenklet. Flest mulige skal spare op til alderdommen, og CD har da også i et tidligere skatteoplæg fremlagt ideer til, hvordan det kan gøres mere attraktivt at begynde at spare op allerede i de unge år.

Det offentlige skal skabe rammer og muligheder for alle. Men den største forpligtelse er at sikre de svageste en værdig og tryk tilværelse, hvor man behandler de ældre med respekt og uden formynderi. Vi kan ikke være andet bekendt.

De ældre skal ikke være katebald i et decen-tralt system med et kommunalt fastsat service-niveau og mulighed for kassetækning. Når hjemmehjælpen svigter rundt omkring, så er der jo næsten ingen grænser for den politiske velvilje. Men så snart nogen blot nævner det kommunale selvstyre, bliver det straks fredet af et flertal. Jeg synes, det er for dårligt, at man f.eks. ikke kan enes om at indføre en ankenem-lighed. Jeg tror – det har CD i hvert fald peget på mange gange – og jeg mener, at det er en af de måder, som kan rette op på de mange skævheder.

Til gengæld er der enighed om, at der skal uddannes flere hjemmehjælpere. Det bliver der sandelig også behov for. Men diskussionen må ikke drukne i spørgsmål om rengøring og ind-køb. CD slår til lyd for, at vi gør meget mere ud af at tale om egentlig pleje og omsorg for de svageste. Derfor foreslår vi også, at man splitter tingene op. Frigør hjemmehjælperne til de op-gaver, de er særligt uddannede til. Lad hjem-

mehjælperne få noget mere tid til de ældre med det største pleje- og hjælpebehov, og træk så på andre til alt det, der ikke kræver en uddannelse.

Der ligger jo et arbejdsmarked og job til folk, hvor den rigtige indstilling og sans for at omgås de ældre er det vigtigste. Der er masser af omsorgsopgaver, der slet ikke løses godt nok, simpelt hen fordi der mangler mennesker.

Så er der det praktiske. Jamen her er det bedøvende ligegyldigt, hvem der løser opgaverne, om det er kommunen, om det er hjemmeservice, eller om der udliciteres. Det er underordnet, blot det kommunale ansvar ligger fast, og der sættes mål på kvaliteten. Det er en klar forudsætning.

Grundlæggende er det borgerens eget ansvar at planlægge den tredje alder. Derfor gælder det også om at vælge sin ældrebolig i tide, men det kræver, at der er noget at vælge imellem, både for ejere og for lejere. Vi ved, at efterspørgslen på ældreregnede boliger vil stige, og det kræver allerede nu en koordinering af byplanlægning og ældresektoren ude i kommunen.

Formanden:

Så er det hr. Arne Melchior som privatist.

Arne Melchior (CD):

Dagens forespørgsel, som jo ikke har samlet de helt store skarer, retter sig mod samfundets ældreforsorg.

Som socialministeren sagde i sin besvarelse, så er der lagt en videnskabelig afhandling på bordet. Jeg har endnu ikke hørt den bestridt, men jeg må indrømme, jeg har heller ikke selv set den, for jeg har ikke fået den tilsendt. Men den afhandling siger altså, at Danmark på alle disse områder målt efter nordisk alen – og det er vel ikke den ringeste at måle efter – står end-og meget fornemt. Det er altså relativt målt. Jeg siger ikke, det er nok eller godt nok. Hvem er god nok? Og hvornår er tingene gode nok? De kan altid gøres bedre, det skal vi altid stræbe efter.

Men jeg vil godt benytte lejligheden til at sige, at det, vi måske trænger til at få en debat om både her i huset og ude i samfundet, ikke er samfundets, dermed ment samfundsmagten, myndighedernes, lovgivningens, regeringens ældreforsorg, men borgernes egen, de enkelte borgers og de enkelte familiers.

For nogle måneder siden fik vi at vide, at 5 pct. af alle begravelser i dette land foregår uden

familiens deltagelse, skønt der er familie. Se, det siger noget om, at der er nogle, der svigter. Men det er ikke regeringen eller Folketinget, der svigter dér. Det er vi mennesker.

Vi ved jo, når man taler med plejehjem og lignende institutioner, at besøgsfrekvensen af mennesker, som er i direkte familie, nærmeste familie, især børn, forsømmer at besøge deres familie. Det er lige til påske og jul.

Og her er et problem, som jeg synes er langt, langt beklageligere og tungere, fordi her drejer det sig om en virkelig grundlæggende holdningsændring. Der er jo ikke tvivl om alle partiers positive holdning over for de ældre i dette hus. Men ude i befolkningen er der en svigten, en overladen tingene til de professionelle, til myndighederne, til regelsættet. Det er altså ikke vores primære opgave, men selvfølgelig har vi politikere da også lov til at præge holdningsdebatten, og det synes jeg vi bør gøre.

Og jeg tror, at det, der mangler, er nærhed og kærlighed fra venner og fra slægtninge og fra nær familie i en stil, sådan som vi kendte det, da folk af min alder var unge. Jeg vil ikke sige, at alting var bedre dengang, end det er nu, bestemt ikke – jeg er bestemt af den overbevisning, at det er gået frem, siden jeg blev født, og det er ikke, fordi jeg blev født – men vi har her den opgave at gå ud med et budskab og sige: Det er jeres pligt og vil blive til jeres glæde, hvis I tager jer af jeres gamle.

Socialministeren (Karen Jespersen):

Der har under debatten været nogle enkelte spørgsmål bl.a. fra hr. Tom Behnke vedrørende de senildemente. Der har været spurgt til diagnosen senildemens, hvad der er et meget relevant spørgsmål, for det ser ud til, at en ganske stor del af dem, der får diagnosen senildemens, i virkeligheden lider af andre ting. Og det vil sige, at man kan forebygge det, der ellers optræder som demens.

Derfor kan jeg fortælle hr. Tom Behnke, at der i år er bevilget et beløb til et projekt i Odense Kommune, der i samarbejde med Odense Universitetshospital afprøver et screeningsprogram vedrørende demens, som kan anvendes ude i kommunerne og bruges til at stille en mere præcis diagnose og hjælpe nogle mennesker, som ellers får en forkert diagnose, nemlig demens. Det tror jeg kan være et meget vigtigt projekt.

Hr. Tom Behnke spurgte også om, hvad vi gør i forhold til de demente, som vi en gang

imellem oplever kan forlade plejehjem, eller hvor de ellers bor, og hvilke muligheder der er for at tilbageholde dem. Det er et problem, der bliver set på i et særligt udvalg, der handler om magtanvendelse over for psykisk syge, hvor de demente altså kommer ind under en større kategori af mennesker. Det udvalg er færdigt med at arbejde omkring nytår.

Hr. Bruno Jerup talte om, at antallet af plejehjem var blevet reduceret over de senere år, og det er rigtigt, at der er sket en omlægning. Man har nedlagt gamle plejehjem og i en periode byggede man så ældreboliger i stedet for, det vil sige boliger uden den tilhørende pleje, som vi kender det på plejehjem. Men jeg kan sige til hr. Bruno Jerup, at vi nu faktisk er oppe på et antal plejeboliger, som er højere end det antal plejehjemspladser, der var i midten af 1980'erne, da antallet var på sit højeste. Det er et mål, vi netop har nået her i 1997.

Jeg er også enig med hr. Bruno Jerup i, at der er brug for at informere de ældre bedre om de muligheder, de har. Og nogle af de initiativer, der er taget, sigter netop på det.

Jeg vil ellers sige om debatten i det hele taget, at jeg synes, der er kommet meget enslydende meldinger og ønsker om en generel serviceforbedring for de ældre, både når det gælder den pleje, de får i eget hjem, og i plejeboliger. Det er et særlig vanskeligt område, for vi taler om en pleje, som er meget målrettet mod det enkelte menneskes behov og derfor ikke kan sættes på formler i en lovgivning.

Det er simpelt hen umuligt i en lovgivning i detaljer at beskrive, hvad det er for en pleje, et menneske har brug for, men vi er nødt til at have nogle mere generelle bestemmelser i lovgivningen, men så er det også vores pligt at være med til at hjælpe kommunerne med at udmønte de generelle bestemmelser i en så god individuelt målrettet pleje som overhovedet muligt.

Det er her, vi for alvor er ved at udvikle nogle nye styringsinstrumenter, det, vi kalder de bløde styringsinstrumenter, hvor vi ikke bare slipper initiativet, den dag lovgivningen er vedtaget her i Folketinget og vejledningen er skrevet, men at vi følger den lovgivning, vi vedtager her, videre ud i den enkelte kommune og prøver at hjælpe kommunerne med at få den lovgivning til at fungere så godt som overhovedet muligt i forhold til den enkelte borger.

Jeg tror, at det er den eneste vej, der er til at sikre den bedst mulige pleje for de ældre. Det er

det lidt langsommelige, tunge arbejde, der består i sammen med kommunerne at sørge for, at den lovgivning bliver ført så godt ud i livet som muligt. Men heldigvis kan vi også se nu, at det kan lade sig gøre, og vi er ved at udvikle nogle måder at gøre det på.

Formanden:

Fru Pia Kjærsgaard som ordfører for forespørgsørgerne.

Pia Kjærsgaard (DF):

Lad mig sige tak, fordi man i det mindste gik ind i debatten.

Jeg vil også godt sige, at Dansk Folkeparti sådan set ikke ønsker at gøre ældrepleje eller plejehjem eller hjemmehjælp til en politisk kamplads. Vi vil faktisk meget hellere have, at de mange gode hensigtserklæringer, som er kommet til udtryk i dag, bliver udmøntet i virkeligheden, for vi har et problem. Vi har et meget, meget stort problem, når der er så mange gamle mennesker, som føler, at politikerne har glemt dem.

Så er det rigtigt, at vi via vores egne personlige handlinger skal være anderledes, men det er altså ikke noget, man kan lovgive om. Det, som vi skal gøre herinde, er at give de bedst mulige rammer for, at vores ældre og svage medborgere får det bedre.

Der var mange ordvekslinger mellem hr. Willy Søvndal og Dansk Folkeparti, og jeg nåede ikke at komme med min sidste bemærkning, men jeg vil da sige tak for reklamen. Tak for reklamen til Dansk Folkepartis principprogram. Jeg synes, det var en udmærket reklame, SF gav principprogrammet, og der er ingen tvivl om, at efter SF's reklame er der nok flere, der vil rekvirere programmet. Det kan man gøre på Christiansborg. Jeg vil også gerne give et telefonnummer: Det er 33 37 46 94. Vi tror faktisk, at der er mange, der vil gøre det efter den reklame, SF gav.

Så vil jeg godt gå over til et andet punkt, som ministeren ikke berørte, og som har medført en intens offentlig debat. Jeg synes, ministeren skylder os nogle svar. Hvad ligner det, at regeringen i årevis – i årevis – har udbetalt millioner til udenlandske personer, der ikke har ret til pension i Danmark, men som får væsentlig mere end en dansk pensionist på samme alder, og så kalder man det bare bistandshjælp?

Den debat har vi ikke haft i Folketinget andet end via nogle skriftlige spørgsmål fra mig til

ministeren, og det synes jeg faktisk også man bør tage med i den debat, vi har her i dag. Hvad ligner det, at en sådan ordning i årevis har været kendt af socialministeren – det har ministeren jo indrømmet – som først nu begynder at gøre noget ved det? Det er endda først efter afsløringen i Jyllands-Posten, hvor ministeren i første omgang selv oplyste, at der »kun« var tale om 20.000 – og det sagde ministeren – 20.000 personer, mens finansministeren efterfølgende måtte komme socialministeren til undsætning med indlæg i dagspressen.

Jeg skal bede ministeren bekræfte eller afkræfte her fra talerstolen, om man har været klar over problemet i flere år, og om ministeren vil bekræfte, at der i de seneste 3 år er sket udbetalinger i en størrelsesorden 50-70 mio. kr. om året til udenlandske borgere i pensionsalderen.

Det er penge, der kunne være kommet danske pensionister til gode, så jeg må gentage, at regeringens politik ikke hænger sammen. Det er altså en åben port for nogle og en lukket for andre. Og så hænger enderne ikke sammen.

I Dansk Folkeparti ønsker vi som sagt, at enhver, der har et reelt behov for hjælp, skal have et retsbestemt krav på den behovsbestemte pleje, og den skal iværksættes med meget kort varsel. Det giver vi udtryk for i det forslag, vi har lagt frem til forhåbentlig vedtagelse.

Vi fastholder, at den nødvendige pleje og omsorg til ældre medborgere skal ske uden brugerbetaling, også under hjemmehjælperens sygdom og ferier. Tilsvarende skal de handicappede hjælpes til et værdigt og trygt liv, og tilbudene skal være ens over hele landet, så den øgede decentralisering ikke får den konsekvens, at de handicappede i visse dele af landet får en utilfredsstillende behandling af det offentlige system.

Sommer efter sommer hører vi om problemer med den manglende hjemmehjælp, der udebliiver på grund af ferie. Har man egentlig hørt så galt: Vi beklager, fru Olsen, men Deres hjemmehjælp har ferie de næste tre uger, så der vil ikke komme regelmæssig hjemmehjælp i den periode. Ha' en god dag.

Det er, hvad offentlige kontorer gang på gang tillader sig at sige til de mennesker, man selv har visiteret til hjælp, og det er altså uanstændigt. Dansk Folkeparti lader sig ikke sådan bare forblænde af talerne her i dag og lader sig ikke forblænde af regeringens hensigtserklæringer og mange udtalelser om tiltag på de forskellige

områder. Den virkelige verden viser noget helt andet.

Derfor ser vi faktisk også frem til et regeringsskift, et regeringsskift, hvor Dansk Folkeparti får indflydelse på den politik, der bliver ført, så der igen kan ske noget effektivt på ældreområdet og på området for omsorg og pleje.

Socialministeren (Karen Jespersen):

Fru Pia Kjærsgaard spurgte til en bestemt ordning, der eksisterer i bistandsloven, for borgere, der ikke har optjent ret til folkepension, og hvor de i visse tilfælde kan få udbetalt et beløb, der er højere end folkepensionen. Det er i virkeligheden en sag, som drejer sig om nogle ganske få hundrede mennesker, og det er et spørgsmål, hvor mange af dem der i virkeligheden får mere end en folkepensionist, for en del af dem får mindre end en folkepensionist, men da fru Pia Kjærsgaard nu har interesseret sig for sagen, vil jeg godt lige redegøre for den.

Det drejer sig om, at langt de fleste mennesker får en folkepension, også selv om de har boet i andre lande, fordi vi har en aftale med de lande, der gør, at man optjener retten til en folkepension. Et lille antal mennesker optjener ikke den ret. Det gælder danskere, det kan f.eks. være en dansker, der er rejst til Argentina og har arbejdet der i det meste af sit voksne liv. Han eller hun kommer tilbage til Danmark og har ikke ret til folkepension og får derfor kontanthjælp. Det kan også handle om visse udenlandske statsborgere, der kommer til Danmark, og når de når de 67 år, har de ikke optjent ret til folkepension; de får også udbetalt kontanthjælp.

Når vi snakker om enlige, er kontanthjælpen under alle omstændigheder mindre end en folkepension, men når vi snakker om ægtepar, så kan der i visse situationer med bestemte boligydelse være situationer, hvor de, der får kontanthjælp, får et beløb, der er højere end folkepensionen.

Sådan har det været, siden bistandsloven trådte i kraft, og derfor skulle fru Pia Kjærsgaard i virkeligheden rette spørgsmålet om, hvorfor der ikke er blevet set på det her problem, til dem, der var ansvarlige op gennem 1980'erne. Jeg vil gætte på, at det skyldes, at det har været et ret lille problem, hvor det har drejet sig om ganske få mennesker, og hvor man ikke engang kan tale om, at det i alle tilfælde er en merudgift for staten – i visse år er der faktisk

tale om, at staten har sparet penge set i forhold til, hvad de samme mennesker havde fået i folkepension.

Men da jeg gerne vil sikre mig, at det er sådan, at ingen får et beløb over folkepensionen, har jeg i forbindelse med revisionen af bistandsloven, hvor jeg blev opmærksom på denne situation, lavet en bestemmelse, der siger, at man under ingen omstændigheder i nogen situationer kan få et beløb udbetalt i kontanthjælp, der er højere end folkepensionen, og den bestemmelse er nu blevet fremrykket, fordi der har været skabt tvivl om den, sådan at den træder i kraft allerede den 1. januar 1998.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Ministeren sagde, at der var nogle mennesker, der har interesseret sig for den her debat, og ja, det er der; det kan jeg godt fortælle socialministeren.

Jeg synes, at ministeren slipper for nemt om ved det, for ministeren bekræftede ikke det antal millioner – 70 mio. kr. årligt – der er brugt på det, og jeg vil godt have en bekræftelse. Jeg vil også godt bede ministeren forklare, hvorfor ministerens første melding var, at det var 20.000 personer, det drejede sig om.

Jeg vil så godt sige til ministeren, at jeg efterfølgende har fået et svar fra ministeren. Det er ikke nogle få hundrede – det er alt efter, hvad man lægger i det tal – for det drejer sig om 687 personer i 1994, 774 personer i 1995 og 835 personer i 1996. Det er ikke bare nogle få hundrede. Og hvorfor kom ministeren – det forstår jeg slet ikke – med det giganttal på 20.000? Det var nemlig ministerens første melding, indtil der gik fuldstændig koks i regeringen, og finansministeren så måtte rykke ud med andre tal.

Så er der en ting, som ministeren ikke har berørt – jeg forholder mig her til artiklen i Jyllands-Posten – og ministeren må korrekse, hvis den er gal. Der udtaler socialchefen i Ebeltoft, Jens Erik Pedersen, at man fra kommunen ingen muligheder har over for det forsørgerbidrag, selv om udenlandske ægtepar i en meget høj alder – op mod 70-årsalderen – kommer op og melder sig som forældre til mindreårige børn. Har en kommune, en socialchef, ingen muligheder, når man rent ud kan sige, at det er fusk og bedrag? Det fatter jeg simpelt hen ikke. Det med forsørgerbidraget har ministeren endnu ikke forholdt sig til. Der ligger nogle svar

hos ministeren, det ved ministeren også godt, men jeg vil godt høre det.

Jeg vil godt høre lidt mere fra ministeren om denne debat, som jeg i hvert fald har fået mange reaktioner på. Det tror jeg også ministeren personligt har fået.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Enhedslisten går meget ind for lighedsprincipet. Derfor synes vi også, det er rimeligt; at ældre og pensionister har det samme beløb til rådighed, og derfor håbede vi, at ministerens svar var, at en stor del af dem, der blev snakket om, som ganske vist fik et højere beløb i bistandshjælp eller i kontanthjælp, faktisk fik et meget mindre beløb i boligydelse, boligsikring og i andre ydelser, så når man går ind og vurderer, er målet at sikre, at de har det samme tilbage, at de bliver stillet reelt lige i forhold til, hvad de økonomisk har til rådighed, og at det er det, man går efter.

Det har jo som konsekvens, at der faktisk er en række af de personer, som er omtalt her, som skal have forhøjet deres tilskud. Det er den eneste logiske konsekvens. Det synes vi også er godt.

Socialministeren (Karen Jespersen):

Til hr. Bruno Jerup: Det er jo sådan set den klassiske problemstilling inden for socialpolitik, hvor vi den ene dag kan have en debat om alle de her forfærdelige mange regler og problemet med at forenkle og have klare, enkle regler. Det er det, socialrådgiverne og socialcheferne ude i marken råber efter. De bruger alt for meget af deres tid på administration, administration, administration.

Og ved mange lejligheder vil hr. Bruno Jerup stille sig op og sige, at det er også fuldstændig rigtigt, nu må der laves nogle mere enkle regler, der betyder mindre administration. Men når vi så har en konkret sag, handler det jo altid om at få flere regler, fordi man siger, at der skal være den størst mulige lighed eller ensartethed i de muligheder, folk får. Det betyder flere regler, det gør tingene mere indviklede, og det giver mere administration ude omkring.

Det, man siger, og det, man tilstræber, er selvfølgelig en ligestilling for dem, der har det samme udgangspunkt. Og mennesker, der har arbejdet i udlandet eller kommer fra et andet land, hvor man ikke har optjent pension, har altså ikke samme udgangspunkt som nogle, der

har boet i Danmark og har optjent pension. Derfor kan man også diskutere, hvad en reel ligestilling egentlig er.

Med hensyn til tallene er det fuldstændig rigtigt, at jeg før glemte at svare på det med de 20.000, og jeg er glad for, at fru Pia Kjærsgaard minder mig om det, for jeg vil sige det, som det er: Jeg aner ikke, hvor Ritzaus Bureau har fået det tal fra. Jeg blev faktisk ret sent gjort opmærksom på, at der eksisterede et telegram fra Ritzaus Bureau, hvori det optrådte. Journalisten og jeg må have gået fejl af hinanden, for jeg havde ikke kendskab til noget tal. Det var jo bl.a. også for at kunne svare Folketinget, at vi har bedt om nogle særkørsler fra Danmarks Statistik, og da de forelå, blev de så sendt til Folketinget.

Særkørslerne viser, at der er omkring 1.000 personer, der har fået kontanthjælp, men af dem er størstedelen enlige, som får et beløb, der er klart under folkepensionen. Derfor handler det om omkring 350 mennesker, som muligvis er en del af dem, som får et beløb, der er større end folkepensionen. Men at snakke om 60 mio. kr. om året er fuldstændig ude i hampen.

Der er afgivet et svar til Folketinget, som jeg ikke har her, og derfor har jeg heller ikke de præcise størrelser, men jeg tror, at der i 1995 faktisk er tale om, at den gruppe af mennesker får færre penge, end hvis de havde været på folkepension, mens de i de kommende år får noget, der svarer til en udgift på nogle få millioner kroner mere, end hvis de havde været på folkepension. Så det er faktisk realiteten.

Når det gælder den socialchef, som siger, at han ikke kan nægte at udbetale tilskud til et barn, som han ikke mener er barn af de forældre, så har han faktisk mulighed for at undlade at udbetale børnetilskuddet, og så må det pågældende forældrepar anke sagen. Det har jeg meddelt socialcheferne. Jeg mener i øvrigt, at det er en mulighed, som de benytter sig alt for lidt af.

Og når det gælder forsørgerbidraget, så fandtes der 18 personer, der fik det forsørgerbidrag, og det bliver også afskaffet med den nye lovgivning.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Mit ærinde i forhold til ministeren var sådan set blot at forsøge at nå en vis konsekvens. Det må vel være sådan, at hvis man går ud med et budskab, der hedder, at det godt nok er for groft, at

der er nogle, der får mere end andre, for alle skal have det samme, og det så viser sig, at de faktisk får mindre, må den logiske konsekvens være, at man fylder op, så de faktisk får det samme. Det er sådan set bare den logiske konsekvens, som jeg synes man må tage.

Så vil jeg takke Jyllands-Posten for, at de godt nok har bragt en fejlagtig artikel, men det kunne i det mindste være med til at sikre, at de, der får for lidt, får rettet op på det, selv om der ganske vist kun er nogle ganske få hundrede, men der er altså nogle, der får for lidt. Og det synes jeg sådan set at ministeren skulle benytte lejligheden til.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Jamen o.k., jeg tager til efterretning, at tallet 20.000 ikke er et, ministeren har nævnt. Det er noget, som Ritzaus Bureau har misforstået. Og det er så helt ude i hampen, kan jeg forstå på socialministeren.

Det, der til gengæld ikke er helt ude i hampen, er – som jeg sagde – at det drejede sig om op til 70 mio. kr. årligt, og det burde ministeren altså vide. Jeg vil godt citere fra et svar fra Socialministeriet:

»For så vidt angår størrelsen af den udbetalte kontanthjælp, kan det på grundlag af en særkørsel foretaget på Danmarks Statistik oplyses, at den samlede forsørgelseshjælp, dvs. eksklusiv hjælp i særlige tilfælde, til udenlandske statsborgere, der er fyldt 67 år, var henholdsvis 50,6, 63,5 og 69,6 mio. kr. i 1994, 1995 og 1996.«

Så det er altså ikke helt ude i hampen. Lad være med at sige sådan noget, og lad være med at give anledning til yderligere tåbelige misforståelser på det her område og se så at få ryddet op i det, for ellers tror jeg, at ministeren meget hurtigt kan ryge på det. Det er en ganske, ganske gigantisk reaktion, jeg personligt har fået på det her, og jeg vil godt vædde på, at noget tilsvarende gør sig gældendeovre i Socialministeriet til socialministeren.

Formanden:

Så er det socialministeren, og så er disse korte bemærkninger forbi. Derefter går vi videre i anden omgang med fru Grete Schødt.

Socialministeren (Karen Jespersen):

Så bliver jeg nødt til for at være helt sikker på, at der ikke er misforståelser, der kan køre videre, at sige, at jeg ellers troede, at jeg gjorde det

meget klart, at når jeg siger, at 60 mio. kr. er helt forkert, er det i forhold til, at det er et beløb, man får udbetalt mere end det, man ellers ville have fået udbetalt i folkepensionen. Men når man sammenligner de beløb, som fru Pia Kjærsgaard nævnte, skal de ses i relation til, at de mennesker ikke fik en rød reje at leve for, men at de havde fået folkepensionen. Og i forhold til det beløb er der tale om nogle år, hvor det faktisk er mindre, mens det de andre år kan være nogle få millioner større, og det fremgår af et andet svar til Folketinget.

Formanden:

Så er det fru Grete Schødt i anden omgang, hvor vi har tre minutter til ordførerne.

Grete Schødt (S):

Det er meget typisk for fru Pia Kjærsgaard at dreje debatten om ældreomsorg hen til en diskussion om økonomiske forhold, der handler om kontanthjælp.

Men jeg vil godt bringe debatten tilbage igen til det, det egentlig handlede om, da vi startede. Der er stillet en stribe forslag til vedtagelse, og nu bliver det så i og for sig ret spændende at se de forskellige partiers medvirken til finanslovsforslagene. Her er jeg i hvert fald enig med fru Pia Kjærsgaard i, at det handler om politisk handling.

Socialdemokratiet stemmer ikke for nogen af de stillede forslag til vedtagelse.

Villy Søvnald (SF):

Fru Pia Kjærsgaard benyttede lejligheden til at sige tak til SF, fordi vi er gået ind i debatten, hvilket fru Pia Kjærsgaard opfattede som en voldsom reklame for Dansk Folkeparti og derefter i øvrigt sluttede af med at læse det nummer op, som man kan ringe til.

Jeg vil sige tak for, at man så klart viser, hvor ens interesse ligger. Vi er nogle stykker, der har været optaget af debatten om de ældre, fordi vi synes, det er dem, der er vigtige, og så har vi en fru Pia Kjærsgaard, der er optaget af én ting, nemlig Dansk Folkeparti og Dansk Folkepartis meningsmålinger. Det synes jeg var meget klart. Jeg vil godt sige tak til fru Pia Kjærsgaard for, at det stod så klart, for jeg synes, at hensigten med en sådan debat er at få forbrugeroplysning.

Det, som fru Pia Kjærsgaard syntes var god reklame for Dansk Folkeparti, var det, som jeg

påpegede, nemlig at det vil betyde, at tæppet trækkes væk under rigtig mange gamle, hvis Dansk Folkeparti får gennemført sit boligpolitiske program. Det vil betyde, at alle dem, der bor til leje i private lejemål, vil få en huslejestigning på 50 pct. Det vil betyde, at der skal pilles ved boligstøtten.

Det er lidt usikkert, om Dansk Folkeparti mener det, de skriver. Men vi er jo indtil videre nødt til at tro på det, de skriver, så jeg vil også sige tak for debatten. Jeg synes, det er berigende en gang imellem at få hulaheden frem og få vist, hvad det i virkeligheden er, Dansk Folkeparti står for.

Så længtes fru Pia Kjærsgaard efter en borgerlig regering. Det kan jeg heller ikke forstå, hvis optagetheden er af de gamle. Der kom for halvandet år siden en rapport, der hed: »Resourceforbruget på ældreområdet«. Den siger, at på det eneste tidspunkt i dansk politik, hvor fru Pia Kjærsgaard havde indflydelse, nemlig under de borgerlige regeringer i starten af 1980'erne, skete der et dramatisk fald i ressourceændelsen på ældreområdet, et dramatisk fald, som fru Pia Kjærsgaard altså har medvirket direkte til, ganske vist i et andet parti, men hun har medvirket til det.

Jeg synes, man skal passe på med kun at lytte til, hvad fru Pia Kjærsgaard siger. Jeg synes, man skal være dybt optaget af, hvad der skrives, og af de faktiske gerninger, der har fundet sted. Derfor kan jeg også godt forstå, at fru Pia Kjærsgaard har dette behov for til slut at dreje debatten over på noget andet, der igen slet ikke drejer sig om de ældre, men om indvandrerne. Det overraskede mig lidt, at det tog så lang tid, inden man kom dertil, men lad det nu ligge.

Må jeg ikke godt sige i denne debat: Hvis der er nogen, der stadig har skam tilbage i forhold til den måde, den danske debat foregår på i øjeblikket, må der i hvert fald sidde en journalist på Jyllands-Posten med nogle meget røde ører. Der var ikke fugls føde på den historie.

Jyllands-Postens historie var, at der var 20.000 ældre, der fik mere end folkepensionen. Vi ved i dag, at det ikke er rigtigt. Vi ved i dag, at tallet er 350, men da de 350 ikke får de frynsere, som øvrige pensionister får, er de ikke højere lønnet. Jeg har et ønske om i denne lidt fortættede debat, at de danske medier også ville have det moralske mod til at dementere, når de er ude med nogle meldinger, der er fuldstændig ude i hampen.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Jeg vil bare ikke som afslutning på denne debat lade hr. Villy Søvndals ord stå uimodsagt. Hr. Villy Søvndal begyndte at prøve på at henvise til nogle punkter i vores principprogram, hvor efter hr. Villy Søvndal endte med en blanding af tågesnak og demagogi, simpelt hen bare nogle overskrifter, som der slet, slet ikke er belæg for.

Jeg skal på det kraftigste tage afstand fra hr. Villy Søvndals udtalelser om, at jeg på noget som helst tidspunkt har stemt for én eneste forringelse i forhold til pensionisternes levevilkår. Det er ganske enkelt usandt, og det er hermed totalt og aldeles afvist.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jeg vil sige til fru Pia Kjærsgaard, at man ikke i længden kan benægte fakta uden at komme galt af sted med det. Jeg skal gøre fru Pia Kjærsgaard den personlige tjeneste at overrække hende den rapport, der viser ressourceforbruget. Den viser klokkeklart, at det eneste tidspunkt, hvor vi for alvor har haft et hug ned på ressourceforbruget på ældreområdet – det betyder færre hjemmehjælpere, og det betyder færre ansatte – det var det tidspunkt, hvor Fremskridtspartiet, som fru Pia Kjærsgaard dengang var medlem af, havde bestemmende indflydelse i dansk politik. Sådan er det, og det lader sig ikke benægte af fru Pia Kjærsgaard.

Det andet, jeg godt vil sige, er, at jeg synes, at det har været en god debat på den måde, at de har afsløret noget af hulheden i programmet hos dem, der i dag har rejst forespørgslen.

Jeg håber på linje med fru Pia Kjærsgaard, at rigtig mange har fulgt med i denne debat og har fulgt med i, hvad konsekvenserne bliver, hvis Dansk Folkepartis boligpolitiske program bliver virkeliggjort, og hvilken katastrofal indflydelse det vil have på de fattige af de ældre, der kun har den nøgne folkepension, på dem, der bor til leje, hvad enten det er i privat udlejningsbyggeri, eller det er i almennyttigt byggeri.

Debatten i dag har vist, at det er dér, Dansk Folkeparti laver det store hug over for de ældre. Jeg synes, debatten har været en kærdkommen anledning til at vise, at der ikke er meget sammenhæng, for nu at sige det pænt, i det, Dansk Folkeparti går rundt og siger, så jeg synes, det har været en god debat. Jeg håber meget, at den

har været med til tydeligt at vise, hvor nogle af skillelinjerne går i dansk politik.

Frank Aaen (EL):

Jeg vil starte med at understrege, at der er brug for at gøre noget for landets pensionister. Det har regeringen selv dokumenteret gennem denne ganske udmærkede undersøgelse af indkomstudviklingen, hvoraf det fremgår, at mange pensionister i dag har mindre end sidste år, ja, mindre end i 1994.

Hvis vi kigger på udviklingen op igennem 1990'erne, har store pensionistgrupper stået fuldstændig stille i realindkomst, mens andre befolkningsgrupper har haft fremgange på 20, 30 eller 40 pct. Der er et meget stærkt efterslæb her, som skal indhentes.

Det bliver i øvrigt værre endnu i årene fremover, fordi vi bliver mere og mere afhængige af privat opsparing, hvor nogle har ingenting, og hvor andre hvert år med skattefidus sparer enorme beløb op, der giver enorme klasseforskelle blandt fremtidens pensionister. Derfor vil vi i Enhedslisten meget forsvare en høj, solidarisk folkepension, og vi vil også under de kommende finanslovforhandlinger arbejde for en forhøjelse af pensionstillægget til gavn for de fattigste pensionister.

Lad mig så sige om Dansk Folkeparti, hvor det åbenbart er svært at forstå partiprogrammet: Lad os så se, hvad det var, Dansk Folkeparti foreslog, da de lavede finanslovsforslag for indeværende år.

For det første kan man konstatere, at der ikke af Dansk Folkeparti var afsat én ekstra krone til hjemmehjælp og plejehjem. Til gengæld har de fremsat en stribe forslag, der rammer de svageste i samfundet. Det drejer sig om en halvering af boligstøtten, hvilket rammer de arbejdsløse og andre med tilsvarende lav indtægt. Det drejer sig om en fordyrelse af huslejen i de almennyttige boliger; det rammer dem med de lave indtægter, og dér bor unge som ældre.

Når fru Pia Kjærsgaard siger, at hun har ikke stemt for et eneste forslag, der forringer vilkårene for pensionisterne, så er Dansk Folkepartis eget finanslovsforslag et udtryk for en forringelse for almindelige pensionister. Det er nedskæring af børnetilskuddet, som særligt rammer enlige med børn, det er mindre indsats for miljøet, og det er beskæringer af DSB med dyre togbilletter og færre afgang til følge. Det er nedskæringer af støtten til de fattigste i verden som f.eks. dem, der bor i Afrika, og som har

allermest brug for hjælp. De skal ikke have hjælp.

Det er realiteterne i Dansk Folkepartis eget forslag til finansloven: Ingenting til dem, som de i dag siger, at de vil gøre en masse godt for, og så en masse beskæringer og nedskæringer for de allersvageste i samfundet. Velbekomme!

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Inden hr. Frank Aaen kammer fuldstændig over i selvskabt fråderi og raseri her fra talerstolen, har jeg på Dansk Folkepartis vegne lyst til fuldstændig at tilbagevise de påstande, som hr. Frank Aaen kommer med.

Jeg skal love hr. Frank Aaen, at når vi tager finanslovdebatten om ændringsforslagene til finansloven for 1998, tager jeg meget gerne en lang debat med hr. Frank Aaen om de økonomiske forhold, og hvor der skal afsættes flere penge osv. Men hr. Frank Aaens forsøg på at gøre en debat i dag, som er rejst af Dansk Folkeparti, om bedre vilkår for landets pensionister til en debat om generel finanspolitik skal altså ikke lykkes. Det skal ikke lykkes her i ellefte time, fem minutter i tolv, at dreje debatten fuldstændig fra det, som Dansk Folkeparti har ønsket med debatten.

Jeg skal bare afslutningsvis for vores vedkommende sige om det forsøg, som hr. Frank Aaen gjorde, at der faktisk blev stillet et ændringsforslag til indeværende finanslov, som gik på, at der skulle være bedre vilkår for landets pensionister og bedre hjemmehjælp. Det var et andet politisk parti, der stillede det, men jeg skal gøre hr. Frank Aaen opmærksom på, at Dansk Folkeparti rent faktisk stemte for det forslag her i Folketingssalen.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg synes bare, man skal lægge mærke til, at det så var anden gang i denne debat, at Dansk Folkeparti løb fra de ting, som de selv har skrevet. Først var det partiprogrammet, der åbenbart ikke skulle forstås som det, der står, og nu er det partiets eget finanslovsforslag, der åbenbart ikke skal forstås som det, der står.

Jeg skal bare notere mig, at heri er der ikke en krone til at forbedre hjemmehjælpen eller til at forbedre plejehjemmene. Til gengæld er der en stribe sociale nedskæringer, der rammer de allersvageste i dette samfund. Det er det, som Dansk Folkeparti står for. Det er selvfølgelig

grimt at få det belyst, men sådan er det. Det står her i det, man selv har udgivet.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg lagde mærke til, at der i den opremsning, som hr. Frank Aaen kom med, var alle mulige forslag til besparelser remset op i en debat om ældre. Jeg ved ikke, om mulige besparelser på børnechecken har ret meget at gøre med at ramme gruppen af pensionister i dette land. Men jeg vil gerne udfordre hr. Frank Aaen til at tage den debat, når vi kommer til debatten om ændringsforslagene til finansloven. Så vil jeg meget gerne tage en debat om det, og så kan jeg love hr. Frank Aaen, at Dansk Folkeparti vil støtte de forslag, der bliver fremsat her i Folketingssalen, som f.eks. giver bedre hjemmehjælp til landets ældre. Det gjorde vi med hensyn til ændringsforslagene for indeværende år, og det vil vi også gøre ved behandlingen af ændringsforslagene for finansloven for næste år.

Sonja Albrink (CD):

Jeg skal gøre det kort. Jeg skal meddele, at CD stemmer alle forslag til vedtagelse ned.

Hermed sluttede forhandlingen.

Formanden:

Højre afstemningstavle virker ikke i dag, men det skulle den venstre gøre, og forhåbentlig viser den også stemmetallene, når jeg nu trykker på knappen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 13 af Pia Kjærsgaard (DF) (se foran) forkastedes, idet 4 (FP og DF) stemte for, 97 (S, V, KF, SF, RV, EL og CD) imod.

Forslag til vedtagelse nr. V 14 af Karen Højte Jensen (KF) og Erik Larsen (V) (se foran) forkastedes, idet 44 (V, KF, FP og DF) stemte for, 60 (S, SF, RV, EL og CD) imod.

Forslag til vedtagelse nr. V 15 af Villy Søvnald (SF) (se foran) forkastedes, idet 13 (SF og EL) stemte for, 90 (S, V, KF, RV, FP, CD og DF) imod.

Forslag til vedtagelse nr. V 16 af Tom Behnke (FP) (se foran) forkastedes, idet 6 stemte for (FP, DF og (ved en fejlafstemning) 1 (V)), 84 (S, V, KF, RV og CD) imod; 13 (SF og EL) stemte hverken for eller imod.

Forslag til vedtagelse nr. V 17 af Bruno Jerup (EL) (se foran) forkastedes, idet 4 stemte for (EL), 91 (S, V, KF, RV, FP, CD og DF) imod; 9 (SF) stemte hverken for eller imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Formanden:

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.15.

Mødet udsat kl. 12.17

Mødet genoptaget kl. 13.15

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Forespørgsel nr. F 8:

Forespørgsel til socialministeren:

»Hvad agter regeringen at foretage sig for at sikre den lovede pladsgaranti i en situation, hvor flere og flere kommuner offentligt melder ud, at de er på vej til at droppe pladsgarantien, og hvad vil regeringen gøre for at sikre en højere kvalitet i dagtilbudene?«

Af Villy Søvnald (SF) og Jes Lunde (SF).
(Forespørgslen anmeldt 8/10 97. Fremme af forespørgslen vedtaget 22/10 97).

Begrundelse

Villy Søvnald (SF):

På trods af statsministerens flere gange gentagne løfte er vi stadig meget langt fra en landsdækkende pladsgaranti. Faktisk er ventelisterne i dag voksende. Vi er altså ikke på vej hen imod, men på vej væk fra den lovede pasningsgaranti på den kontante måde, at der næste år vil være færre kommuner med børnepasningsgaranti, end tilfældet er nu.